

Στρασβούργο, 18.4.2023
COM(2023) 212 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό που θεσπίστηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ)
αριθ. 1024/2013**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό που θεσπίστηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013

1. Εισαγωγή

1.1 Στόχοι της έκθεσης

Ο ενιαίος εποπτικός μηχανισμός (ΕΕΜ) θεσπίστηκε τον Νοέμβριο του 2014 ως το πρώτο βασικό βήμα προς την τραπεζική ένωση προκειμένου να διασφαλιστεί η υψηλής ποιότητας εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων στην ΕΕ, να εφαρμοστεί η πολιτική της ΕΕ για την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων με λογικό και αποτελεσματικό τρόπο, και να εφαρμοστεί με συνέπεια το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων. Ο ΕΕΜ σχεδιάστηκε ως μια ολοκληρωμένη αρχιτεκτονική που συνδυάζει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), ως υπερεθνική αρχή, και τις εθνικές αρμόδιες αρχές (ΕΑΑ) των κρατών μελών που ανήκουν στη ζώνη του ευρώ και των κρατών μελών που έχουν συνάψει συμφωνία στενής συνεργασίας με την ΕΚΤ.

Η λειτουργία και οι αρμοδιότητες του ΕΕΜ βασίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2013, που αναθέτει εποπτικά καθήκοντα στην ΕΚΤ (στο εξής: κανονισμός ΕΕΜ). Ο εν λόγω κανονισμός απαιτεί από την Επιτροπή¹ να προβαίνει σε ευρεία επανεξέταση της συνολικής εφαρμογής του κανονισμού ΕΕΜ κάθε 3 έτη. Στόχος της επανεξέτασης είναι να προσδιοριστούν οι πιθανές επιπτώσεις στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Η πρώτη επανεξέταση ολοκληρώθηκε το 2017 και η έκθεση της Επιτροπής δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2017². Η δεύτερη επανεξέταση αναμενόταν το 2020, αλλά αναβλήθηκε έως το 2022 λόγω της πανδημίας COVID-19 και της ιεράρχησης των εργασιών σχετικά με τη δέσμη μέτρων για τις τράπεζες του 2021. Η Επιτροπή δημοσιεύει σήμερα την έκθεσή της σχετικά με τη δεύτερη επανεξέταση.

1.2 Πεδίο εφαρμογής της επανεξέτασης

Η επανεξέταση αποτελεί συνέχεια των πορισμάτων της έκθεσης επανεξέτασης για τον ΕΕΜ του 2017, προκειμένου να αξιολογηθεί αν οι ελλείψεις που εντοπίστηκαν κατά τον χρόνο εκείνο έχουν αντιμετωπιστεί δεόντως. Καλύπτει επίσης τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εντολής του άρθρου 32 του κανονισμού ΕΕΜ οι οποίοι δεν αξιολογήθηκαν κατά την επανεξέταση του 2017, καθώς την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν διαθέσιμες επαρκείς πληροφορίες για την εξαγωγή συμπερασμάτων (για παράδειγμα, δεν υπήρχαν περιπτώσεις συμφωνιών στενής συνεργασίας προς εξέταση). Επιπλέον, η επανεξέταση επικεντρώνεται σε

¹ Άρθρο 32, [κανονισμός ΕΕΜ](#).

² [Έκθεση επανεξέτασης για τον ΕΕΜ του 2017](#).

συγκεκριμένες εξελίξεις και κινδύνους υψηλής προτεραιότητας για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα του τραπεζικού τομέα, και συγκεκριμένα:

- αξιολόγηση της καταλληλότητας —σημαντικό εργαλείο εποπτείας που αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος των αποφάσεων που εκδίδει το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας·
- κίνδυνοι που συνδέονται με κλιματικούς και περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση (ΠΚΔ) παράγοντες —η κλιματική αλλαγή επιβαρύνει ολοένα και περισσότερο την οικονομία και θα μπορούσε να αποτελέσει μείζονα απειλή για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα τα επόμενα έτη·
- κίνδυνοι νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας — ζήτημα υψηλής προτεραιότητας στο πολιτικό θεματολόγιο της ΕΕ·
- όμιλοι τρίτων χωρών στο πλαίσιο μετά το Brexit — η πρόκληση για την εποπτεία που προκύπτει από μια σειρά μεγάλων τραπεζών τρίτων χωρών που ιδρύουν νέες θυγατρικές στην ΕΕ·
- κίνδυνος ΤΠΕ και κυβερνοκίνδυνος — υπό το πρίσμα της αυξημένης ψηφιοποίησης των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των υψηλών γεωπολιτικών εντάσεων.

Η διαδικασία επανεξέτασης περιελάμβανε τα εξής: i) έρευνα τεκμηρίωσης, ii) στοιχεία από τον ΕΕΜ, iii) άτυπες συνεντεύξεις με όλες τις ΕΑΑ που συμμετέχουν στον ΕΕΜ, καθώς και με τις ΕΑΑ της ΕΕ εκτός ΕΕΜ, iv) άτυπες συνεντεύξεις με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) και το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (SRB), και v) άτυπες συζητήσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου.

Στο πλαίσιο της έρευνας τεκμηρίωσης, η ομάδα της Επιτροπής επανεξέτασε ορισμένα δημοσίως διαθέσιμα έγγραφα, καθώς και έγγραφα που παρείχε η ΕΚΤ (για παράδειγμα, οδηγούς, διαδικασίες και παρουσιάσεις). Η ομάδα είχε επίσης πολυάριθμες επαφές με το προσωπικό της ΕΚΤ καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης επιτόπιας επίσκεψης στην ΕΚΤ.

Οι άτυπες συναντήσεις με εκπροσώπους και των 21 ΕΑΑ που συμμετέχουν στον ΕΕΜ ή έχουν συμφωνίες συνεργασίας με τον ΕΕΜ παρείχαν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τη συνολική πρόοδο των εργασιών του ΕΕΜ, όπως φαίνεται από τη σκοπιά των ΕΑΑ, τις δραστηριότητες του ΕΕΜ και τους τομείς προτεραιότητας που καλύπτονται από την επανεξέταση. Επιπλέον, οι άτυπες συναντήσεις με εκπροσώπους των έξι ΕΑΑ της ΕΕ που δεν συμμετέχουν στον ΕΕΜ ήταν χρήσιμες για να αποτυπωθεί η άποψή τους σχετικά με τη συνεργασία με τον ΕΕΜ.

Η Επιτροπή συναντήθηκε επίσης με διάφορες οργανώσεις³ του κλάδου για να συζητήσει τις απόψεις τους σχετικά με τη λειτουργία του ΕΕΜ και τους τομείς προτεραιότητας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της επανεξέτασης.

1.3 Βασικά μηνύματα και δομή της έκθεσης

³ Πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις με τις βασικές τραπεζικές ενώσεις που δραστηριοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τραπεζών, η Ένωση για τις Χρηματοπιστωτικές Αγορές στην Ευρώπη, ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Ταχυδρομικών Ταμειωτηρίων, η Ευρωπαϊκή Ένωση Δημόσιων Τραπεζών και η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Οικοδομικών Εταιρειών.

Με βάση την επανεξέταση η Επιτροπή οδηγείται στο συμπέρασμα ότι, συνολικά, ο ΕΕΜ λειτουργεί ικανοποιητικά. Θεωρείται ώριμη, καθιερωμένη εποπτική αρχή που εκπληρώνει τους στόχους που ορίστηκαν κατά τη σύστασή της. Διασφαλίζει, κατά το δυνατόν, ότι οι τράπεζες είναι καλά προετοιμασμένες και κεφαλαιοποιημένες για την αντιμετώπιση οικονομικών και χρηματοπιστωτικών κρίσεων. Η παρεχόμενη εποπτεία των τραπεζών είναι καλής ποιότητας και προδραστική, με ταχεία προσαρμογή στις εποπτικές προκλήσεις, όπως φάνηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης λόγω COVID-19. Η συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΕΜ μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ λειτουργεί ικανοποιητικά. Εξίσου θετική είναι η ανατροφοδότηση σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της στενής συνεργασίας.

Η έκθεση διαρθρώνεται ως εξής: Το τμήμα 2 παρουσιάζει ιστορική αναδρομή της εποπτείας της ΕΕ και της λειτουργίας του ΕΕΜ, καθώς και την εξέλιξή του ως ώριμη, καθιερωμένη εποπτική αρχή. Το τμήμα 3 επικεντρώνεται στις πτυχές της συνεργασίας, οι οποίες αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο του ΕΕΜ. Στο τμήμα 4 εξετάζονται η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της εποπτικής δραστηριότητας, ιδίως υπό το πρίσμα της πρόσφατης κρίσης λόγω COVID-19, του πολέμου στην Ουκρανία και των αναδυόμενων κινδύνων. Το τμήμα 5 μελετά τον αντίκτυπο του ΕΕΜ στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Τέλος, στο τμήμα 6 συνοψίζονται τα συμπεράσματα της επανεξέτασης.

2. Ιστορική αναδρομή και συνέχεια από την προηγούμενη έκθεση

2.1. Επισκόπηση

Η έναρξη λειτουργίας του ΕΕΜ το 2014 σηματοδότησε μια σημαντική αλλαγή στον τρόπο άσκησης της τραπεζικής εποπτείας στη ζώνη του ευρώ. Μετά την έκδοση του κανονισμού ΕΕΜ το 2013 και την επανεξέταση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού σημαντικών τραπεζών στη ζώνη του ευρώ, το 2014 η ΕΚΤ ανέλαβε την ευθύνη για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα στην τραπεζική ένωση. Εποπτεύει άμεσα σημαντικά ιδρύματα: από την 1η Ιανουαρίου 2023 περιλαμβάνονται 111 τράπεζες των χωρών που συμμετέχουν στην τραπεζική ένωση. Οι εν λόγω άμεσα εποπτευόμενες τράπεζες αντιπροσωπεύουν το 82 % του συνολικού τραπεζικού ενεργητικού στις συμμετέχουσες χώρες⁴. Τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα εποπτεύονται από τις ΕΑΑ, υπό την επίβλεψη της ΕΚΤ. Επιπλέον, η ΕΚΤ είναι αποκλειστικά αρμόδια για όλες τις αποφάσεις που πρέπει να λαμβάνονται σχετικά με τις κοινές διαδικασίες που ισχύουν τόσο για τα σημαντικά ιδρύματα όσο και για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα (όπως άδεια λειτουργίας και ειδικές συμμετοχές). Η ΕΚΤ διατηρεί επίσης την εξουσία να εποπτεύει άμεσα οποιοδήποτε από τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, ώστε να διασφαλίζεται η συνεπής εφαρμογή υψηλών εποπτικών προτύπων στην τραπεζική ένωση⁵. Το πλαίσιο αυτό βασίζεται σε ένα ισχυρό κεντρικό όργανο —την τραπεζική εποπτεία της ΕΚΤ— και στον ομαλό συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ.

Η δημιουργία του ΕΕΜ απαιτούσε νέα δομή διακυβέρνησης και νέες διαδικασίες και εργαλεία, καθώς και την ανάπτυξη ενός καινοτόμου τρόπου σκέψης σχετικά με την τραπεζική εποπτεία. Τα πρώτα χρόνια η ΕΚΤ χρειάστηκε να αναπτύξει το δικό της εγχειρίδιο εποπτικών κανόνων για την εφαρμογή εποπτικών πρακτικών υψηλής ποιότητας.

⁴ Ο κατάλογος των εποπτευόμενων οντοτήτων (τελευταία έκδοση Ιανουάριος 2023) είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/list/html/index.el.html>.

⁵ Άρθρο 6 [του κανονισμού ΕΕΜ](#).

Τον Οκτώβριο του 2020 η ΕΚΤ επέφερε αλλαγές στην εσωτερική οργάνωση της τραπεζικής εποπτείας που ασκεί. Τόσο οι ΕΑΑ όσο και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη επισήμαναν ότι η αναδιοργάνωση βελτίωσε τον τρόπο με τον οποίο ο ΕΕΜ ασκεί τις εποπτικές δραστηριότητές του, καθώς και την ικανότητά του να εξελίσσεται και να προσαρμόζεται στις προκλήσεις.

Οι αλλαγές αυτές σηματοδοτούν περαιτέρω στροφή προς την ενισχυμένη εποπτεία με βάση τον κίνδυνο και την ενίσχυση της εποπτικής στρατηγικής, της λειτουργίας διαχείρισης κινδύνου και του ρόλου των θεματικών εποπτικών αξιολογήσεων, οι οποίες συντονίζονται σε κεντρικό επίπεδο. Στόχος ήταν η διασφάλιση αποτελεσματικότερης εποπτείας και μεγαλύτερης συνέπειας στα εποπτικά αποτελέσματα, καθώς και η βελτίωση της διαφάνειας και της προβλεψιμότητας των εποπτικών ενεργειών.

2.2 Συνέχεια που δόθηκε σε προηγούμενα πορίσματα

Η ομάδα της Επιτροπής εξέτασε τις ενέργειες της ΕΚΤ για την αντιμετώπιση των πορισμάτων που προσδιορίστηκαν στην έκθεση επανεξέτασης για τον ΕΕΜ του 2017 και διαπίστωσε ότι στο σύνολό τους είναι αποτελεσματικές. Οι σημαντικότερες ενέργειες παρουσιάζονται και αξιολογούνται κατωτέρω, ενώ άλλες περιλαμβάνονται σε ειδικά τμήματα της έκθεσης (π.χ. αξιολόγηση καταλληλότητας, συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΕΜ)⁶.

Όσον αφορά τις εγκρίσεις εσωτερικών υποδειγμάτων, η έκθεση επανεξέτασης για τον ΕΕΜ του 2017 περιλάμβανε συνολική αξιολόγηση της διαδικασίας της ΕΚΤ και των ΕΑΑ για την έγκριση νέων υποδειγμάτων («διαδικασία έγκρισης υποδειγμάτων») και τη συνεχιζόμενη επανεξέταση των υφιστάμενων (στοχευμένη επανεξέταση εσωτερικών υποδειγμάτων — TRIM). Αναφέρθηκε επίσης στην ύπαρξη καθυστερήσεων στην έγκριση υποδειγμάτων λόγω της δημιουργίας των υπηρεσιών έγκρισης και αξιολόγησης υποδειγμάτων, η οποία ενδεχομένως αύξησε τη διάρκεια των εγκρίσεων στο αρχικό στάδιο. Την περίοδο εκείνη, ο ΕΕΜ ήταν πεπεισμένος ότι θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσει στο μέλλον τις καθυστερήσεις. Έκτοτε, ο ΕΕΜ έχει θέσει σε εφαρμογή διαδικασίες για τον εξορθολογισμό των ερευνών υποδειγμάτων και της διαδικασίας έγκρισης αυτών. Αυτές περιλαμβάνουν i) το νέο πλαίσιο έντασης για την έρευνα υποδειγμάτων και μια απλούστερη διαδικασία έγκρισης για λιγότερο σημαντικά αιτήματα με βάση το πρόγραμμα διόρθωσης των υποδειγμάτων εσωτερικής διαβάθμισης (IRB) της ΕΑΤ, ii) την έγκριση αιτημάτων που σχετίζονται με τον νέο ορισμό της αθέτησης μέσω μη επιτόπιων αξιολογήσεων, iii) την ενσωμάτωση ορισμένων αιτημάτων έγκρισης υποδειγμάτων στο πεδίο των ερευνών TRIM, και iv) την παροχή προτεραιότητας, από το 2021, όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο, στην αξιολόγηση των αιτημάτων έγκρισης σχετικά με την εφαρμογή νέων ρυθμιστικών προϊόντων της ΕΑΤ που θα μπορούσαν να αξιολογηθούν μέσω ερευνών εσωτερικών υποδειγμάτων. Οι πρωτοβουλίες αυτές συνέβαλαν στην αντιμετώπιση ορισμένων ανησυχιών που συνδέονται με τη διάρκεια των εγκρίσεων των υποδειγμάτων.

Υπάρχει, ωστόσο, αναγνωρισμένη έλλειψη ικανότητας σε επίπεδο ΕΕΜ όσον αφορά την επεξεργασία αιτήσεων υποδειγμάτων και αιτημάτων αλλαγής λόγω έλλειψης πόρων και, σε ορισμένους τομείς, ειδικών δεξιοτήτων (π.χ. υποδείγματα κινδύνου αγοράς), η οποία εξακολουθεί να οδηγεί σε καθυστερήσεις. Αυτή η πτυχή επισημάνθηκε τόσο από τα

⁶ Ορισμένα πολύ συγκεκριμένα πορίσματα καλύπτονται από τα πορίσματα σε άλλα τμήματα: μη αποδοτική χρήση των πόρων σε σχέση με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων (τμήματα 3.7 και 4.5), μικτές εποπτικές ομάδες που δεν διαθέτουν επαρκές προσωπικό ή γλωσσικές δεξιότητες (τμήμα 3.2).

ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου όσο και από την ίδια την ΕΚΤ. Τα τελευταία χρόνια οι πολυάριθμες αιτήσεις για υποδείγματα από τις νεοσυσταθείσες τράπεζες τρίτων χωρών, μετά το Brexit, συνέβαλαν επίσης στις καθυστερήσεις στις εγκρίσεις υποδειγμάτων.

Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις, τράπεζες που υπέβαλαν αίτηση για έγκριση υποδειγμάτων γνωστοποίησαν στην αρχή λίγο πριν από την έναρξη της επανεξέτασης των υποδειγμάτων από την αρχή, ή ακόμη και κατά την έναρξη της εξέτασης, ότι δεν είχαν ολοκληρώσει την εφαρμογή του υποδείγματός τους όπως αναμενόταν. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ακυρωθούν αποστολές και ο ΕΕΜ να μην είναι σε θέση να ανακαταλείνει τους πόρους σε άλλες αποστολές σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Ο τομέας αυτός παραμένει κρίσιμος, δεδομένου ότι οι καθυστερήσεις στη διαδικασία έγκρισης μπορεί να οδηγήσουν στη χρήση ακατάλληλων υποδειγμάτων ή σε υποτίμηση του κινδύνου. Ωστόσο, είναι σχεδόν ανέφικτο μια εποπτική αρχή να διαθέτει επαρκείς πόρους για άμεση ανταπόκριση στις πολύ διαφορετικές απαιτήσεις των τραπεζών σε σχέση με τις αιτήσεις υποδειγμάτων, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών στα υποδείγματα.

Στον τομέα των **μέτρων έγκαιρης παρέμβασης και της δήλωσης πτώχευσης ή πιθανής πτώχευσης**, ο ΕΕΜ συνήψε αναθεωρημένο μνημόνιο συνεννόησης με το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (SRB). Αυτό επέτρεψε τη στενότερη συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης τραπεζικών κρίσεων. Βρίσκονται υπό συζήτηση ορισμένα περαιτέρω μέτρα για να διασφαλιστεί η ακόμα ομαλότερη λειτουργία της συνεργασίας, γεγονός που καταδεικνύει ότι ο βαθμός συνεργασίας μεταξύ της ΕΚΤ και του SRB αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου, με βάση την αποκτηθείσα πείρα. Ένα στοιχείο που χρήζει προσοχής είναι η ασυμμετρία μεταξύ της συμμετοχής της ΕΚΤ και του SRB στα αντίστοιχα διαχειριστικά τους όργανα. Ενώ η ΕΚΤ είναι μόνιμος παρατηρητής στις εκτελεστικές συνόδους και τις συνόδους ολομέλειες του SRB (όπως ορίζεται στο άρθρο 43 παράγραφος 3 του κανονισμού για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης), το SRB μπορεί να προσκληθεί στο εποπτικό συμβούλιο του ΕΕΜ μόνο ως παρατηρητής σε συγκεκριμένα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Στην πράξη, η ΕΚΤ καλεί το SRB σε συζητήσεις σχετικά με μεμονωμένες τράπεζες, καθώς και σχετικά με οριζόντια θέματα και θέματα πολιτικής, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το SRB συμμετέχει σε όλες τις συζητήσεις που σχετίζονται με τα καθήκοντά του. Αυτή η τακτική συμμετοχή εκπροσώπου του SRB στο εποπτικό συμβούλιο του ΕΕΜ συμβάλλει στην καλή συνεργασία μεταξύ των δύο οργάνων.

Η πρώτη επανεξέταση αναγνώρισε τα επιτεύγματα του ΕΕΜ όσον αφορά αφενός τη συνεπή εφαρμογή της **διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ)** και, αφετέρου, την ταχεία ενσωμάτωση των κανονιστικών εξελίξεων στη μεθοδολογία του. Έχει σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος σε διάφορους τομείς, ιδίως όσον αφορά τη βελτίωση της επικοινωνίας με τις ΕΑΑ σχετικά με τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την προσαρμογή, σε οριζόντιο επίπεδο, των αποφάσεων ΔΕΕΑ που προτείνονται από τις μεικτές εποπτικές ομάδες (ΜΕΟ) και την ενσωμάτωση της ανατροφοδότησης της ΕΑΤ στο πλαίσιο των εργασιών αξιολόγησης της σύγκλισης. Η τρέχουσα δοκιμή μιας πιλοτικής μεθοδολογίας ΔΕΕΑ, με σκοπό τη χρήση βασικής ΔΕΕΑ ως προκαθορισμένης μεθοδολογίας, η οποία συμπληρώνεται από ολοκληρωμένη ΔΕΕΑ τουλάχιστον κάθε 3 έτη, αποτελεί παράδειγμα της περαιτέρω μετάβασης προς μια εποπτική διαδικασία που επικεντρώνεται περισσότερο στους ιδιοσυγκρασιακούς κινδύνους των τραπεζών, επιπλέον μιας βασικής αξιολόγησης που αναμένεται να είναι καταλληλότερη για τον ειδικό για κάθε τράπεζα χαρακτήρα της ΔΕΕΑ.

Είναι σημαντικό οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο της ΔΕΕΑ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συνδέονται με τη συγκριτική αξιολόγηση έναντι άλλων τραπεζών, να κοινοποιούνται στα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη με διαφανή τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των ανταλλαγών με τις τράπεζες και η εκ μέρους τους κατανόηση των προσδοκιών και των αποτελεσμάτων που επιδιώκουν οι εποπτικές αρχές.

Στον τομέα του **πιστωτικού κινδύνου**, και ιδίως σε σχέση με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ), η πρώτη έκθεση επανεξέτασης του ΕΕΜ επισήμανε ότι η ΕΚΤ μπορεί να αυξήσει το επίπεδο προβλέψεων από τις τράπεζες χρησιμοποιώντας τα εποπτικά εργαλεία της⁷ εντός των ορίων του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου. Η επανεξέταση δείχνει ότι η ΕΚΤ χρησιμοποιεί κυρίως ηθική πίεση για να ενθαρρύνει τις τράπεζες να εφαρμόζουν συνετές πολιτικές προβλέψεων για τον πιστωτικό κίνδυνο και καθορίζει τις εποπτικές προσδοκίες ως εργαλείο για τη γνωστοποίηση του επιθυμητού αποτελέσματος. Για παράδειγμα, κατά την έναρξη της πανδημίας COVID-19, η ΕΚΤ απέστειλε επιστολές⁸ στους διευθύνοντες συμβούλους των τραπεζών παρέχοντας πρόσθετη καθοδήγηση και εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου.

Όσον αφορά την **ανταλλαγή πληροφοριών με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ)**, στην πρώτη επανεξέταση του ΕΕΜ προτάθηκε να θέσει η ΕΚΤ σε εφαρμογή ένα αποτελεσματικότερο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών με το ΕΕΣ. Το ζήτημα αυτό αντιμετωπίστηκε από την ΕΚΤ με τη σύναψη διοργανικής συμφωνίας με το ΕΕΣ σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών⁹.

Όσον αφορά το **διοικητικό συμβούλιο επανεξέτασης (ΑΒοR)**, η πρώτη επανεξέταση υπογράμμισε τα δυναμικά πλεονεκτήματα της βελτίωσης της διαφάνειας των αποφάσεων, για παράδειγμα με τη δημοσίευση περιλήψεων των αποφάσεων στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ, με παράλληλη δέουσα τήρηση των κανόνων εμπιστευτικότητας. Πράγματι, η διαφάνεια έχει γενικά αυξηθεί, εν μέρει λόγω της παροχής περισσότερων εξηγήσεων στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ σχετικά με τη λειτουργία του ΑΒοR κατά τα τελευταία έτη, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που εξετάζονται και στοιχείων της δικής του νομολογίας.

Τέλος, κατά την πρώτη επανεξέταση διαπιστώθηκε ότι η ΕΚΤ θα μπορούσε να έχει εξετάσει το ενδεχόμενο ενσωμάτωσης μεγαλύτερης αναλογικότητας στη **μεθοδολογία της για τα τέλη**. Αυτό επιτεύχθηκε σε μεγάλο βαθμό μέσω της επανεξέτασης του κανονισμού για τα εποπτικά τέλη¹⁰ που τέθηκε σε εφαρμογή από την περίοδο επιβολής τέλους του 2020 και μετά. Η νέα διαδικασία εισήγαγε, μεταξύ άλλων μεθοδολογικών βελτιώσεων, έκπτωση επί της συνιστώσας του ελάχιστου τέλους της εποπτείας της ΕΚΤ για τα μικρότερα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα.

3. Πτυχές συνεργασίας

3.1. Επισκόπηση

⁷ Οι αρμόδιες αρχές τραπεζικής εποπτείας βάσει του πλαισίου του ΕΕΜ δεν έχουν την εξουσία να επιβάλλουν ειδικές διατάξεις βάσει λογιστικών προτύπων. Ωστόσο, το πλαίσιο προληπτικής εποπτείας παρέχει κατάλογο των διαθέσιμων εργαλείων για να επηρεαστεί το επίπεδο των προβλέψεων των τραπεζών όταν η λογιστική αντιμετώπιση δεν είναι επαρκώς συνετή και ενδέχεται να προκαλέσει προληπτικούς κινδύνους για τις εποπτευόμενες τράπεζες.

⁸ [Επιστολή σε διευθύνοντες συμβούλους](#).

⁹ Διοργανική συμφωνία μεταξύ της ΕΚΤ και του ΕΕΣ για την ανταλλαγή πληροφοριών: [MOU ECA-ECB.pdf](#).

¹⁰ [Κανονισμός για τα εποπτικά τέλη](#).

Η καλή λειτουργία του ΕΕΜ και η επιτυχής άσκηση του ηγετικού εποπτικού ρόλου του οργανισμού επί των τραπεζών της ΕΕ εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ και από τη συνεχή ανταλλαγή πληροφοριών. Από την επανεξέταση διαπιστώνεται ότι, τα τελευταία χρόνια, η ΕΚΤ κατάφερε να βελτιώσει τη συνεργασία με τις ΕΑΑ και να προωθήσει μια σειρά οργανωτικών και επιχειρησιακών πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην ενίσχυση του συντονισμού και της επικοινωνίας στους περισσότερους εποπτικούς τομείς, στο πλαίσιο των υφιστάμενων ανθρωπίνων πόρων της.

Η βελτίωση της ποιότητας της συνεργασίας με την ΕΚΤ επιδοκιμάστηκε ευρέως στις συζητήσεις με τις ΕΑΑ. Στις συζητήσεις τονίστηκαν, μεταξύ άλλων, η στήριξη και η κατάρτιση που διατίθενται στις ΕΑΑ, η εποικοδομητική και ρεαλιστική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των δικτύων και η πρόσβαση σε εργαλεία ΤΠ που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του ΕΕΜ για τη διευκόλυνση της συνεπούς υποβολής αναφορών και εποπτικών ελέγχων. Αναγνωρίστηκε, επίσης, ότι η αυξημένη πολυπλοκότητα της εποπτικής δραστηριότητας, η οποία φαίνεται επίσης από την αύξηση του αριθμού των νέων εποπτικών πρωτοβουλιών, απαιτεί σημαντικούς πόρους, τόσο σε επίπεδο ΕΚΤ όσο και σε επίπεδο ΕΑΑ. Εάν οι πόροι αυτοί δεν είναι διαθέσιμοι, πρέπει να εφαρμοστούν λύσεις για τη βελτιστοποίηση των εποπτικών διαδικασιών.

Οι αυξημένες εποπτικές δραστηριότητες έχουν οδηγήσει επίσης την ΕΚΤ να εστιάσει περισσότερο σε πτυχές που ενέχουν μεγαλύτερους κινδύνους για την παγκόσμια χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Ως εκ τούτου, ορισμένες πρωτοβουλίες οι οποίες αποτελούν, ενδεχομένως, για τις ΕΑΑ προτεραιότητα (π.χ. επικαιροποίηση της εποπτικής καθοδήγησης των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων) έχουν καθυστερήσει σε ορισμένες περιπτώσεις.

Η ανατροφοδότηση από τις ενώσεις του κλάδου ανέδειξε ορισμένους τομείς τους οποίους θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ο ΕΕΜ προκειμένου να βελτιωθούν οι ανταλλαγές με τα εποπτευόμενα ιδρύματα και να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη στρατηγική και τους στόχους του σε ατομικό επίπεδο και σε ολόκληρο τον κλάδο. Ένας τομέας στον οποίο ο κλάδος αναζητεί βελτιώσεις είναι η καλύτερη επικοινωνία, ιδίως σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής και τους στόχους των θεματικών αξιολογήσεων και ερευνών, οι οποίες ενίοτε ενδέχεται να είναι υψηλής έντασης πόρων για τις τράπεζες και να προβλέπουν αυστηρές προθεσμίες. Ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου θα επιθυμούσαν επίσης να κοινοποιούνται συστηματικότερα τα αποτελέσματα της συγκριτικής αξιολόγησης που διενεργείται στο πλαίσιο της ΔΕΕΑ και των θεματικών αξιολογήσεων.

3.2 Άμεση εποπτεία σημαντικών ιδρυμάτων

Η άμεση εποπτεία των σημαντικών ιδρυμάτων από τον ΕΕΜ υπήρξε **αποτελεσματική και έγκαιρη** ακόμη και σε εξαιρετικές περιστάσεις (π.χ. άσκηση ρεαλιστικής ΔΕΕΑ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19) και **καλύπτει νέους τύπους κινδύνων** (νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, κυβερνοκίνδυνοι, ΠΚΔ).

Οι μεικτές εποπτικές ομάδες (ΜΕΟ) που απαρτίζονται από εργαζόμενους της ΕΚΤ και των ΕΑΑ αποτελούν τον κύριο πυλώνα της εποπτείας των σημαντικών ιδρυμάτων. Από την ανατροφοδότηση των ΕΑΑ και των ενδιαφερόμενων μερών του κλάδου προκύπτει ότι η τρέχουσα οργάνωση της εποπτείας των ΜΕΟ είναι εν γένει αποτελεσματική, με σαφείς

διαδικασίες αναφοράς και αρμοδιότητες. Σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, οι ΜΕΟ αντιμετώπισαν έλλειψη ειδικών δεξιοτήτων (π.χ. γλώσσες, τεχνική εμπειρογνωσία). Ο ΕΕΜ αξιολογεί τακτικά τα είδη δεξιοτήτων που λείπουν από αυτές τις ομάδες, ώστε να εκπαιδεύει το προσωπικό, όπου είναι δυνατόν, ή να προβαίνει σε νέες προσλήψεις.

Η **τρέχουσα ΔΕΕΑ εξελίσσεται** από μια λεπτομερή και εξαντλητική άσκηση σε μια διαδικασία που βασίζεται περισσότερο στον κίνδυνο. Έτσι παρέχεται περισσότερος χρόνος στις ΜΕΟ για να επικεντρωθούν στους κύριους ιδιοσυγκρασιακούς κινδύνους κάθε σημαντικού ιδρύματος. Η συγκριτική αξιολόγηση που διενεργείται από τις οριζόντιες λειτουργίες της ΕΚΤ σε ολόκληρη τη ΔΕΕΑ επιτρέπει τη συνεπή και συνεκτική εφαρμογή των αποφάσεων ΔΕΕΑ. Από την τελευταία επανεξέταση, οι ΕΑΑ έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στη διαδικασία, ιδίως όσον αφορά τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται σε οριζόντιο επίπεδο για την προσαρμογή των αποφάσεων ΔΕΕΑ που προτείνονται από τις ΜΕΟ.

Επιπλέον, ο ΕΕΜ αναπτύσσει εποπτικές μεθοδολογίες και διαδικασίες, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή **των απαιτήσεων και των κατευθυντήριων γραμμών του πυλώνα 2**, με στόχο την εφαρμογή εναρμονισμένης προσέγγισης στην εποπτεία του. Η εν λόγω εναρμόνιση των εποπτικών διαδικασιών εφαρμόζεται επίσης στα αποτελέσματα των επιτόπιων επιθεωρήσεων.

Πριν και κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η ΕΚΤ χαρακτήρισε τις δραστηριότητες δανειοδότησης με σκοπό τη μόχλευση ως σημαντική ευπάθεια για τα σημαντικά ιδρύματα· για τις εν λόγω δραστηριότητες απαιτείται αυξημένος έλεγχος και επακόλουθες δράσεις¹¹. Η υψηλή αύξηση των δανείων μόχλευσης και οι σημαντικοί εγγενείς κίνδυνοι αυτών των συναλλαγών, λόγω επίσης της έλλειψης συμφωνιών και της χαμηλότερης ποιότητας πιστοληπτικής αξιολόγησης, καθώς και των ελλείψεων στη διαχείριση κινδύνου από τις τράπεζες, ώθησαν την ΕΚΤ να θεωρήσει τη χρηματοδότηση μόχλευσης εποπτική προτεραιότητα (2022-2024).

Θέλοντας να ανταποκριθεί στις αλλαγές στο περιβάλλον των επιτοκίων, η ΕΚΤ έδωσε επίσης προτεραιότητα στις επανεξετάσεις της διαχείρισης του κινδύνου επιτοκίου και του κινδύνου πιστωτικού περιθωρίου¹², με έναρξη το δεύτερο εξάμηνο του 2021. Η ΕΚΤ συμπεριέλαβε τους κινδύνους αυτούς στις εποπτικές της προτεραιότητες για το 2022.

3.3 Έμμεση εποπτεία λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων

Κατά τη διάρκεια των διμερών ανταλλαγών, οι ΕΑΑ παρείχαν θετική ανατροφοδότηση σχετικά με την ποιότητα της συνεργασίας με την ΕΚΤ για την εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων, αξιοποιώντας περαιτέρω τα καλά αποτελέσματα επί του στοιχείου αυτού κατά την επανεξέταση του 2017. Οι ΕΑΑ επισήμαναν τομείς που επιδέχονται σημαντική βελτίωση:

- σταθερή αύξηση της ποιότητας και της συχνότητας των συζητήσεων μεταξύ των ΕΑΑ και των εθνικών γραφείων της ΕΚΤ (στην πράξη διευκολύνεται επίσης από το εικονικό περιβάλλον εργασίας)

¹¹ Η ΕΚΤ δημοσίευσε επιστολή προς τους διευθύνοντες συμβούλους σημαντικών ιδρυμάτων στην οποία περιγράφονται οι εποπτικές προσδοκίες όσον αφορά τις μοχλευμένες συναλλαγές ([Leveraged transactions](#)) με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκδόθηκαν το 2017.

¹² Αυτή η εστίαση στη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου είναι ιδιαίτερα σημαντική εν προκειμένω λόγω των δυσκολιών που αντιμετώπισαν ορισμένες τράπεζες μεσαίου μεγέθους των ΗΠΑ τον Μάρτιο/Απρίλιο του 2023.

- δημιουργία δικτύων ανώτερων στελεχών για τη συζήτηση της εφαρμογής της πολιτικής·
- συμβολή των νέων οριζόντιων λειτουργιών του EEM στην αυξανόμενη εναρμόνιση των εποπτικών πρακτικών·
- χρήση της πύλης του συστήματος διαχείρισης πληροφοριών (IMAS) για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα σε εθελοντική βάση.

Οι εποπτικές μεθοδολογίες που συμφωνήθηκαν σε επίπεδο EEM για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα υιοθετούνται γενικά από τις ΕΑΑ με κάποιον βαθμό αναλογικότητας. Οι ΕΑΑ έχουν επισημάνει ότι η μεθοδολογία για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, η οποία είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση της εποπτικής συνέπειας, δεν επικαιροποιείται πλήρως ετησίως (η τελευταία ολοκληρωμένη αναθεώρηση χρονολογείται από το 2020). Ταυτόχρονα, συγκεκριμένα στοιχεία της μεθοδολογίας για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα επανεξετάστηκαν πιο πρόσφατα, όπως η συμπερίληψη του κινδύνου ΤΠ στον λειτουργικό κίνδυνο. Η εποπτική καθοδήγηση σχετικά με τη συμπερίληψη των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας θα ενσωματωθεί στη μεθοδολογία για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα το 2023. Επιπλέον, οι διμερείς ανταλλαγές με τις ΕΑΑ επιβεβαίωσαν τη διαφορετική συχνότητα των εποπτικών επανεξετάσεων των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων, ιδίως των μικρών και μη πολύπλοκων ιδρυμάτων.

Ορισμένες από τις πρωτοβουλίες που εφαρμόστηκαν σε εθελοντική βάση θα μπορούσαν επίσης να επωφεληθούν από την περαιτέρω ενσωμάτωση, όπως η χρήση του IMAS για όλα τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα υψηλού κινδύνου και υψηλού αντίκτυπου, καθώς και για ορισμένα άλλα στοιχεία της συνεχιζόμενης εποπτείας των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων, σε περιπτώσεις όπου το προφίλ κινδύνου των εν λόγω λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων δικαιολογεί τη στενή συνεργασία με την ΕΚΤ. Το IMAS θα μπορούσε να επεκταθεί σε μικρές τράπεζες με επιχειρηματικό μοντέλο υψηλού κινδύνου, καθώς αυτό το προληπτικό μέτρο θα επέτρεπε στην ΕΚΤ να ασκεί στενότερη επίβλεψη και να αναλάβει την άμεση εποπτεία συγκεκριμένων ιδρυμάτων, εάν χρειαστεί.

Όσον αφορά την εποπτεία τόσο των σημαντικών όσο και των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων, ορισμένες ΕΑΑ επισήμαναν ότι ο σημαντικός όγκος εργασιών που επιτελεί ο EEM μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να προσθέσει επιβάρυνση στις ΕΑΑ που διαθέτουν λιγότερους ανθρώπινους πόρους, για παράδειγμα λόγω της συμμετοχής σε διαφορετικές πρωτοβουλίες, ομάδες εργασίας και μαθήματα κατάρτισης. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, ο EEM εστίασε πρόσφατα στη δημιουργία περιφερειακών κόμβων εμπειρογνωσίας. Στόχος τους είναι η ανάπτυξη ευρείας και εις βάθος γνώσης σχετικά με ένα συγκεκριμένο είδος κινδύνου, η εξεύρεση λύσεων για τον μετριασμό του και, στη συνέχεια, η ανταλλαγή των γνώσεων αυτών σε ολόκληρο τον EEM. Ένα ήδη δοκιμασμένο παράδειγμα είναι η δημιουργία ενός κόμβου τιτλοποίησης υπό την καθοδήγηση της γαλλικής εποπτικής αρχής (ACPR). Οι κόμβοι αυτοί αντικατοπτρίζουν όχι μόνο τη στενή συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ, αλλά και τον στόχο της βελτιστοποίησης των διαθέσιμων πόρων, με παράλληλη επίτευξη συνεκτικών αποτελεσμάτων σε ολόκληρο τον EEM.

3.4 Συμφωνίες στενής συνεργασίας

Από την επανεξέταση για τον ΕΕΜ του 2017, ο ΕΕΜ έχει συνάψει δύο συμφωνίες στενής συνεργασίας με τη Βουλγαρία και την Κροατία, οι αρχές των οποίων συμμετέχουν πλέον στον ΕΕΜ¹³. Οι συμφωνίες στενής συνεργασίας έχουν ένα πολύ ειδικό χαρακτηριστικό, καθώς η οικεία ΕΑΑ προσχωρεί στον ΕΕΜ σε λίγο διαφορετική βάση συγκριτικά με τις ΕΑΑ των συμμετεχόντων κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Η κύρια διαφορά είναι ότι οι ΕΑΑ των κρατών μελών σε στενή συνεργασία συμμετέχουν στον ΕΕΜ, αλλά όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων, ενεργούν βάσει των οδηγιών που παρέχει ο ΕΕΜ στην ΕΑΑ και μετατρέπουν τις οδηγίες αυτές σε εθνικές αποφάσεις.

Η εμπειρία της ένταξης της Βουλγαρίας και της Κροατίας ήταν θετική. Πριν από τη σύναψη των συμφωνιών στενής συνεργασίας προηγήθηκαν εμπειριστατωμένες ανταλλαγές απόψεων και διεξοδική προετοιμασία. Αυτό συνέβαλε στην ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας, παρέχοντας ειδικότερα στις βουλγαρικές και κροατικές αρχές επαρκή χρόνο για να προσαρμόσουν τις πολιτικές και τις πρακτικές τους στο νέο πλαίσιο συνεργασίας.

Λόγω του τρόπου σχεδιασμού των συμφωνιών στενής συνεργασίας, η διαδικασία λήψης αποφάσεων βάσει οδηγιών απαιτεί περισσότερο χρόνο σε σύγκριση με την εσωτερική λήψη αποφάσεων του ΕΕΜ. Ένα παράδειγμα είναι ότι οι εθνικές αρχές λαμβάνουν συνήθως οδηγίες στην αγγλική γλώσσα, οι οποίες στη συνέχεια πρέπει να μεταφραστούν στις εθνικές γλώσσες και να εφαρμοστούν μέσω εθνικών νομικών πράξεων. Επιπλέον, η οργάνωση κοινών επιτόπιων επιθεωρήσεων είναι επαχθής, διότι ο κανονισμός ΕΕΜ αναθέτει στην ΕΚΤ μόνο τον ρόλο του «παρατηρητή» για τις επιθεωρήσεις στις χώρες που συμμετέχουν στις συμφωνίες στενής συνεργασίας.

Ωστόσο, οι συμφωνίες στενής συνεργασίας λειτουργούν ικανοποιητικά εν γένει, με ραγδαία επιτεύγματα σε αρκετούς τομείς μετά τη σύναψη των συμφωνιών. Περιλαμβάνεται η έγκαιρη δημιουργία διαύλων άμεσης επικοινωνίας μεταξύ των εποπτευόμενων οντοτήτων και των ΜΕΟ, η ομαλή ενσωμάτωση των εποπτευόμενων οντοτήτων στην κεντρική ΔΕΕΣ και η αξιοποίηση της βουλγαρικής και κροατικής εποπτικής εμπειρογνωσίας σε τοπικά θέματα, καθώς και της πείρας με τα εθνικά σημαντικά ιδρύματα.

3.5 Συνεργασία με εποπτικές αρχές τρίτων χωρών και αντίκτυπος του Brexit

Πολλά σημαντικά ιδρύματα που εποπτεύονται από τον ΕΕΜ έχουν σημαντική διεθνή παρουσία. Στο πλαίσιο αυτό, η διασυνοριακή συνεργασία και ο συντονισμός για τον προσδιορισμό και τον μετριασμό των κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα είναι ουσιαστικής σημασίας.

Τα τελευταία χρόνια ο ΕΕΜ εργάστηκε για την εμπάθυνση της στρατηγικής συνεργασίας του με τις αρχές τρίτων χωρών σε θέματα εποπτείας. Έχει υπογράψει περισσότερα από 15 μνημόνια συνεννόησης με αρχές τραπεζικής εποπτείας και εποπτείας της αγοράς που είναι εγκατεστημένες εκτός της ΕΕ, τα οποία είναι δημοσιευμένα στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ με τη συγκατάθεση της αρχής εταίρου. Αυτό το είδος συμφωνίας διευκολύνει την ομαλή εποπτική συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών.

¹³ Η Κροατία προσχώρησε στη ζώνη του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2023. Έγινε επίσης πλήρες μέλος του ΕΕΜ.

Από το 2016 οι διεθνείς τράπεζες αναδιοργανώθηκαν μετά το Brexit για να διασφαλίσουν συνεχιζόμενη παρουσία στην ΕΕ. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα περίπου 25 διαδικασίες αδειοδότησης για τον ΕΕΜ σχετικές με το Brexit. Περιλαμβανόταν τόσο η ίδρυση νέων πιστωτικών ιδρυμάτων όσο και η αναδιάρθρωση των υφιστάμενων. Ο ΕΕΜ έπρεπε να αντιμετωπίσει την πρόκληση της ένταξής τους σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, κάτι που ήταν ιδιαίτερα περίπλοκο για τις θυγατρικές μεγάλων διεθνών τραπεζών, με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα.

Τον Αύγουστο του 2018 η ΕΚΤ δημοσίευσε τις εποπτικές προσδοκίες της σχετικά με τα υποδείγματα λογιστικής εγγραφής των τραπεζών. Αυτές επικεντρώθηκαν στο να διασφαλιστεί ότι οι νεοσυσταθείσες οντότητες υπό την εποπτεία του ΕΕΜ διαθέτουν υγιή πλαίσια διαχείρισης κινδύνου και ελέγχου και ότι είναι λειτουργικά ανθεκτικές σε περίπτωση κρίσης.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω και στο πλαίσιο των εποπτικών καθηκόντων του για τη διασφάλιση της επαρκούς διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνου των θυγατρικών τρίτων χωρών, ο ΕΕΜ βρίσκεται σε διαδικασία ολοκλήρωσης της επανεξέτασης των πρακτικών λογιστικής εγγραφής και διαχείρισης κινδύνου σε όλες τις μονάδες διαπραγμάτευσης («επανεξέταση χαρτογράφησης μονάδων»). Η επανεξέταση επικεντρώνεται στις πρακτικές λογιστικής εγγραφής και διαχείρισης κινδύνου σε όλες τις μονάδες διαπραγμάτευσης που δραστηριοποιούνται π.χ. σε δραστηριότητες ειδικής διαπραγμάτευσης, ταμειακά διαθέσιμα και παράγωγα¹⁴ εντός «εισερχόμενων τραπεζών Brexit».

Η επανεξέταση αποτελεί βασικό εποπτικό εργαλείο που επιτρέπει στον ΕΕΜ να ελέγχει κατά πόσον οι πρακτικές του κλάδου συγκλίνουν προς τις εποπτικές προσδοκίες της ΕΚΤ έναντι όλων των οντοτήτων του ΕΕΜ, συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών ομίλων τρίτων χωρών στην ΕΕ. Προέκυψε ότι οι περισσότερες εισερχόμενες τράπεζες δεν ανταποκρίνονταν στις καθορισμένες προσδοκίες του ΕΕΜ, παρουσιάζοντας ορισμένα χαρακτηριστικά ανενεργών εταιρειών. Ο ΕΕΜ έχει καθορίσει διαφορετικούς δείκτες κινδύνου για κάθε μονάδα διαπραγμάτευσης με σκοπό την καλύτερη αποτύπωση της σημαντικότητας της διαπραγματευτικής δραστηριότητας και όλων των σχετικών κινδύνων που αυτή ενέχει. Η ΕΚΤ θα αντιμετωπίσει αυτές τις ελλείψεις στις έννομες τάξεις των σχετικών τραπεζών το δεύτερο τρίμηνο του 2023, με κατάλληλη σταδιακή εφαρμογή.

3.6 Συνεργασία με μη τραπεζικές εποπτικές αρχές

Ο ΕΕΜ έχει θέσει σε εφαρμογή ορισμένους μηχανισμούς συνεργασίας με τις εποπτικές αρχές άλλων οντοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα, όπως οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις και οι επιχειρήσεις επενδύσεων («μη τραπεζικές εποπτικές αρχές»). Αυτή η μορφή συνεργασίας είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς ορισμένοι τραπεζικοί όμιλοι ελέγχουν ασφαλιστικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις επενδύσεων και άλλες οντότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα που υπόκεινται σε χρηματοπιστωτική εποπτεία από άλλες εποπτικές αρχές. Επιπλέον, δεδομένου ότι σημαντικός αριθμός εποπτευόμενων από τον ΕΕΜ πιστωτικών ιδρυμάτων εκδίδουν τίτλους σε ρυθμιζόμενες αγορές της ΕΕ, ο ΕΕΜ έχει καθιερώσει διαύλους επικοινωνίας με τις εποπτικές αρχές των αγορών και των κινητών αξιών.

Πρωταρχικός στόχος του ΕΕΜ σε αυτόν τον τομέα είναι η ανταλλαγή πληροφοριών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μπορεί να αναληφθεί συντονισμένη δράση εάν χρειαστεί.

¹⁴ [The desks mapping review – integrating Brexit banks into European banking supervision.](#)

Στο πλαίσιο του ΕΕΜ, οι ΜΕΟ είναι κατά κανόνα εκείνες που διασφαλίζουν την ορθή ροή πληροφοριών με μη τραπεζικές εποπτικές αρχές.

Ένα κεντρικό σημείο είναι ότι η αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του ΕΕΜ και των μη τραπεζικών εποπτικών αρχών εξαρτάται από τον τρόπο οργάνωσης της εποπτείας των χρηματοπιστωτικών αγορών σε εθνικό επίπεδο. Ενώ τα καθήκοντα του ΕΕΜ καλύπτουν μόνο την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, σε ορισμένα κράτη μέλη οι αρμόδιες εθνικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα (τράπεζες, ασφαλίσεις, κινητές αξίες) ενσωματώνονται σε μία ενιαία εποπτική αρχή ή χωρίζονται μεταξύ μιας αρχής προληπτικής εποπτείας και μιας αρχής χρηματοπιστωτικής δεοντολογίας. Μπορεί επίσης να είναι δικαιολογημένη η εφαρμογή ενός μηχανισμού ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ του ΕΕΜ και των εποπτικών αρχών της αγοράς τρίτων χωρών. Το νέο μνημόνιο συνεννόησης που συνήψαν η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ και η ΕΚΤ το 2021 θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως παράδειγμα στο πλαίσιο αυτό.

Επιπλέον, ο ΕΕΜ είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες της συμπληρωματικής εποπτείας των χρηματοπιστωτικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων. Πρόκειται για ομίλους που αποτελούνται από ένα τραπεζικό, ασφαλιστικό και επενδυτικό σκέλος, οι οποίοι υπόκεινται σε συμπληρωματικούς κανόνες εποπτείας που θεσπίζει η οδηγία για τους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων. Ειδικότερα, η οδηγία προβλέπει ότι μεταξύ των τομεακών εποπτικών αρχών που είναι υπεύθυνες για τα διάφορα σκέλη ενός ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων, μία ορίζεται ως συντονιστής¹⁵. Δεδομένου ότι ο ΕΕΜ εποπτεύει τα σημαντικά ιδρύματα, είναι συχνά επιφορτισμένος με τον ρόλο του συντονισμού της εποπτείας ορισμένων από τους μεγαλύτερους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ. Μέχρι πρόσφατα, η εστίαση του ΕΕΜ στον τομέα αυτό ήταν η καθημερινή εποπτεία, δηλαδή ο εντοπισμός εποπτικών ζητημάτων προτεραιότητας. Έκτοτε, η ΕΚΤ έχει συνάψει συμφωνίες συνεργασίας με τις εποπτικές αρχές του ασφαλιστικού τομέα με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τραπεζικούς και ασφαλιστικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, η ΕΚΤ συνεργάζεται πλέον πιο ενεργά με την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων για την ανταλλαγή εμπειρογνώσεως και πληροφοριών, με σκοπό την καλύτερη αποτύπωση των κινδύνων που αφορούν τους ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων, και έχει δημιουργήσει εσωτερική τυποποιημένη ροή εργασιών για τους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων.

3.7 Πρόοδος όσον αφορά τη συνεργασία σε άλλους τομείς συνεχιζόμενης εποπτείας

Καταλληλότητα

¹⁵ Η οδηγία για τους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων θεσπίζει πλαίσιο εποπτικής συνεργασίας μεταξύ όλων των εποπτικών αρχών που συμμετέχουν στην εποπτεία των οντοτήτων ενός χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων. Επίσης, η οδηγία καθορίζει τα κριτήρια για τον διορισμό «συντονιστή», ο οποίος είναι η εποπτική αρχή που ηγείται της άσκησης των εξουσιών συμπληρωματικής εποπτείας.

Όπως αναγνωρίζεται στην πρώτη έκθεση για τον EEM, οι αξιολογήσεις καταλληλότητας αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των αποφάσεων που εκδίδει το διοικητικό συμβούλιο, μετά από πρόταση του εποπτικού συμβουλίου της ΕΚΤ.

Από την τελευταία επανεξέταση του EEM έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ενίσχυση της συνεργασίας με τις ΕΑΑ στον τομέα αξιολόγησης της καταλληλότητας. Αυτό αναγνωρίστηκε ευρέως από τις ΕΑΑ κατά τις συζητήσεις κατά τη διάρκεια της επανεξέτασης. Γενικά εξαίρουν όσα έχει επιτύχει ο EEM, ιδίως όσον αφορά το σύστημα λήψης αποφάσεων βάσει κινδύνου και την εφαρμογή νέων εργαλείων ΤΠ.

Η ΕΚΤ, από κοινού με τις ΕΑΑ, συγκροτούν το δίκτυο αξιολογήσεων καταλληλότητας, το οποίο εργάζεται για την ανάπτυξη και την επικαιροποίηση των σχετικών οδηγιών και υποδειγμάτων, ώστε να καταστούν πιο συνεπείς, εξορθολογισμένες και αποτελεσματικές οι αξιολογήσεις και η διαδικασία έγκρισης των διαδικασιών αξιολόγησης καταλληλότητας, στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εποπτείας. Τα έγγραφα αυτά καλύπτουν βασικά στοιχεία, όπως i) υποδείγματα συνεντεύξεων για διάφορες διευθυντικές θέσεις, μεταξύ άλλων και για πρόσωπα που κατέχουν καίριες θέσεις, ii) τη σύνταξη κατευθυντήριων γραμμών για τη διασφάλιση της χρήσης συνεκτικής διατύπωσης σε όλες τις διαδικασίες και αποφάσεις αξιολόγησης καταλληλότητας, iii) οδηγό αξιολόγησης της καταλληλότητας που παρέχει περιγραφή των εφαρμοστέων πολιτικών, πρακτικών και διαδικασιών του EEM κατά την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών των διοικητικών οργάνων σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων και iv) ένα εγχειρίδιο για την υποστήριξη των ΜΕΟ και των χειριστών υποθέσεων των ΕΑΑ κατά την καθημερινή εφαρμογή των θέσεων αξιολόγησης καταλληλότητας του EEM κατά την κατάρτιση σχεδίου αξιολόγησης της καταλληλότητας.

Από την προηγούμενη επανεξέταση του EEM ο EEM έχει εντείνει τις ενέργειές του για την αποτελεσματικότερη λήψη αποφάσεων αξιολόγησης της καταλληλότητας. Έχει απλουστεύσει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων εφαρμόζοντας τόσο μια διαδικασία εξουσιοδότησης όσο και μια ταχεία διαδικασία για λιγότερο πολύπλοκες αποφάσεις και έχει εστιάσει στην ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων ΤΠ για την αντιμετώπιση του αριθμού των αξιολογήσεων της καταλληλότητας, διασφαλίζοντας παράλληλα αποτελεσματική εποπτεία. Σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, εξέτασε λύσεις ad hoc που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση ζητημάτων αξιολόγησης της καταλληλότητας που αφορούν ειδικά ορισμένα κράτη μέλη και διερευνά την εφαρμογή επιτυχημένων προσεγγίσεων σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Επιπλέον, ο EEM έθεσε σε εφαρμογή το 2018 την εναλλακτική διαδικασία αξιολογήσεων καταλληλότητας. Πρόκειται για μια ταχεία διαδικασία λήψης αποφάσεων για την αύξηση της αποτελεσματικότητας, τη συντόμευση του χρόνου επεξεργασίας των αποφάσεων αξιολόγησης της καταλληλότητας και τη δυνατότητα εστίασης που βασίζεται περισσότερο στον κίνδυνο. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, αντί να επεξεργάζεται προκαταρκτική πρόταση σε επίπεδο ΕΑΑ και κοινή αξιολόγηση ΕΑΑ/ΕΚΤ, η ΕΑΑ είναι αρμόδια για τη σύνταξη της πρότασης από κοινού με το μέλος της ΜΕΟ. Στη συνέχεια, η πρόταση υποβάλλεται απευθείας στη γραμματεία του EEM για έλεγχο ποιότητας και στα ανώτερα στελέχη της ΕΚΤ προς έγκριση¹⁶.

¹⁶ Η διαδικασία αυτή, η οποία αρχικά εφαρμόστηκε σε 11 κράτη μέλη και σε ιδρύματα με συνολικό ενεργητικό κάτω των 3 δισ. EUR, επεκτάθηκε το 2022 σε όλα τα κράτη μέλη του EEM και σε ιδρύματα με συνολικό ενεργητικό έως 10 δισ. EUR.

Για τον εξορθολογισμό της αξιολόγησης της καταλληλότητας και τη διαχείριση του μεγάλου όγκου πληροφοριών, ο ΕΕΜ εργάστηκε για τη βελτίωση των εργαλείων ΤΠ που διαθέτει. Ο ΕΕΜ άρχισε να χρησιμοποιεί τη δικτυακή πύλη του IMAS, που τέθηκε σε λειτουργία στις αρχές του 2021 για την υποστήριξη της εποπτικής διαδικασίας, προκειμένου να δοθεί στις τράπεζες η δυνατότητα να διαβιβάζουν όλα τα απαιτούμενα έγγραφα για τις αιτήσεις αξιολόγησης της καταλληλότητας απευθείας και με ασφάλεια. Σχετικές πληροφορίες για τη διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας, όπως επικαιροποιημένες διαδικασίες και υποδείγματα, αναφορώνονται στο εσωτερικό δίκτυο ώστε να παρέχεται στις ΕΑΑ εύκολη πρόσβαση στα πιο πρόσφατα έγγραφα.

Όσον αφορά τα εργαλεία που έχουν αναπτυχθεί ειδικά για την υποστήριξη της αξιολόγησης καταλληλότητας, ο ΕΕΜ εφαρμόζει πιλοτικά σε συνεργασία με δύο ΕΑΑ ένα εργαλείο μηχανικής μάθησης για να διευκολύνει την ανάγνωση και την αξιολόγηση των ερωτηματολογίων καταλληλότητας και να επισημάνει πιθανές ανησυχίες σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας. Στόχος είναι η ευρεία αξιοποίηση του εργαλείου έως το πρώτο εξάμηνο του 2023.

Μολονότι αναγνωρίζεται η πρόοδος που έχει σημειωθεί από κοινού με τις ΕΑΑ¹⁷, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, ιδίως λόγω της έλλειψης εναρμόνισης μεταξύ των εθνικών πλαισίων και της ύπαρξης εθνικών ιδιαιτεροτήτων. Αυτό τονίστηκε από ορισμένες ΕΑΑ, οι οποίες επισήμαναν τα όρια των προσπαθειών του ΕΕΜ χωρίς περαιτέρω εναρμόνιση. Η δέσμη μέτρων για τις τράπεζες που πρότεινε η Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2021 περιλαμβάνει πρόταση για την περαιτέρω εναρμόνιση του κανονιστικού πλαισίου για τις αξιολογήσεις της καταλληλότητας. Η δέσμη μέτρων βρίσκεται τώρα υπό συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Εξουσίες επιβολής και εφαρμογής κυρώσεων

Στην έκθεση επανεξέτασης για τον ΕΕΜ του 2017 επισημαίνεται ότι απαιτείται περισσότερη πρακτική εμπειρία για την αξιολόγηση των εξουσιών επιβολής και εφαρμογής κυρώσεων της ΕΚΤ. Περίπου 8 χρόνια μετά την ίδρυσή του, ο ΕΕΜ έχει αποδείξει ότι απέκτησε σταδιακά την πείρα αυτή. Η τελευταία έκθεση του ΕΕΜ σχετικά με τις δραστηριότητες επιβολής κυρώσεων¹⁸ δείχνει ότι η επιβολή στόχευε κυρίως τις παραβιάσεις των απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας στον τομέα της εσωτερικής διακυβέρνησης (σύμφωνα με τις εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ για το 2021). Επιπλέον, δείχνει αύξηση των δραστηριοτήτων επιβολής κυρώσεων που στοχεύουν σε παραβιάσεις των υποχρεώσεων υποβολής εποπτικών αναφορών. Όσον αφορά τη μεθοδολογία, η ΕΚΤ δημοσίευσε τον Μάρτιο του 2021 οδηγό για τον καθορισμό διοικητικών κυρώσεων, κάτι που βελτίωσε τη διαφάνεια.

Μεταξύ των εκτελεστικών εξουσιών της, η ΕΚΤ μπορεί να επιβάλλει περιοδικές χρηματικές ποινές¹⁹ σε περίπτωση διαρκούς παραβίασης κανονισμού ή εποπτικής απόφασης της ΕΚΤ.

¹⁷ Ο μέσος χρόνος διεκπεραίωσης των αξιολογήσεων της καταλληλότητας για τα μέλη του διοικητικού οργάνου μειώθηκε κατά 33 %, από 164 ημέρες το 2017 σε 110 ημέρες το 2021. Ο συνολικός χρόνος διεκπεραίωσης των διαδικασιών αξιολόγησης της καταλληλότητας που ολοκληρώθηκαν το 2021 ήταν 3,7 μήνες κατά μέσο όρο.

¹⁸ [2021 Sanctioning report](#).

¹⁹ Το άρθρο 129 του [του κανονισμού για το πλαίσιο ΕΕΜ](#) παρέχει στον ΕΕΜ τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί περιοδικές χρηματικές ποινές.

Μέχρι στιγμής, η ΕΚΤ έχει χρησιμοποιήσει το εν λόγω εργαλείο επιβολής σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων.

Ο ΕΕΜ ασκεί τις εξουσίες επιβολής κυρώσεων που διαθέτει εντός των ορίων της μεταφοράς της οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις στο εθνικό δίκαιο των συμμετεχόντων κρατών μελών. Ωστόσο, οι διαφορές στην εφαρμογή σημαντικών στοιχείων του καθεστώτος επιβολής κυρώσεων από τα κράτη μέλη υπονομεύουν την ικανότητα της ΕΚΤ να επιβάλει κατάλληλες κυρώσεις με συνέπεια.

Η πρόταση δέσμης μέτρων για τις τράπεζες επιδιώκει να εναρμονιστούν ορισμένες εξουσίες εποπτείας και επιβολής κυρώσεων στην ΕΕ. Πρώτον, αποσκοπεί στην επέκταση του πεδίου εφαρμογής των εξουσιών επιβολής κυρώσεων, συμπληρώνοντας τον κατάλογο των παραβάσεων που υπόκεινται σε διοικητικές κυρώσεις και σε κυρώσεις με πρόσθετες απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας. Δεύτερον, αποσκοπεί να παράσχει στις ΕΑΑ μεγαλύτερες εξουσίες για την επιβολή των κανόνων, εισάγοντας στη νομοθεσία περιοδικές χρηματικές ποινές, ώστε τα πιστωτικά ιδρύματα να συμμορφώνονται ταχέως με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας. Ως εκ τούτου, η πρόταση οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις VI θα παρέχει αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά εργαλεία επιβολής και εφαρμογής κυρώσεων για τις εποπτικές αρχές.

4. Προσαρμογή της τραπεζικής εποπτείας στις νέες προκλήσεις

4.1. Επισκόπηση

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός τομέας μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση έχουν αναδείξει τη σημασία της ενίσχυσης των εποπτικών πρακτικών για το σύνολο της οικονομίας. Η αποτελεσματική, υψηλής ποιότητας εποπτεία των τραπεζών, η διασυννοριακή και διατομεακή εποπτική επικοινωνία και συνεργασία είναι ουσιαστικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι εντοπίζονται και αντιμετωπίζονται ταχέως οι κίνδυνοι για την ασφάλεια και την ευρωστία των πιστωτικών ιδρυμάτων και για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Για να επιτευχθεί αυτό, οι εποπτικές αρχές πρέπει να καθορίσουν προσεκτικά τους στόχους τους, να αναπτύξουν και να διατηρήσουν μια μελλοντοστρεφή αξιολόγηση των κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να ακολουθήσουν μια προορατική ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά την τραπεζική εποπτεία και την ικανότητά τους να προβαίνουν σε παρέκταση σε ολόκληρο τον χρηματοπιστωτικό τομέα για την επίτευξη των επιθυμητών στόχων.

Για τη διαδικασία της επανεξέτασης αξιολογήθηκαν τέσσερις τομείς προκλήσεων όσον αφορά την εποπτεία:

- αντιμετώπιση της κρίσης λόγω COVID-19·
- εποπτεία των κινδύνων ΤΠ και των κυβερνοκινδύνων·
- εποπτικές προκλήσεις που σχετίζονται με τους κλιματικούς κινδύνους·
- εποπτικές προκλήσεις που σχετίζονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Η αντίδραση του ΕΕΜ στον πόλεμο στην Ουκρανία αξιολογήθηκε μόνο έμμεσα κατά τη διάρκεια της παρούσας επανεξέτασης, υπό το πρίσμα της επίπτωσης του αυξημένου γεωπολιτικού κινδύνου στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα των τραπεζών και την τραπεζική εποπτεία, ιδίως όσον αφορά τον κυβερνοκίνδυνο και τον πιστωτικό κίνδυνο. Μπορεί να σημειωθεί ότι, όπως και στην αντίδρασή του στην πανδημία COVID-19, ο ΕΕΜ αντέδρασε γρήγορα και ολοκληρωμένα²⁰ για τον μετριασμό των βασικών κινδύνων. Οι κίνδυνοι αυτοί περιλάμβαναν την έκθεση ορισμένων εποπτευόμενων τραπεζών στη Ρωσία, τον αντίκτυπο των κυρώσεων, τις κυβερνοεπιθέσεις και τις επιδεινούμενες μακροοικονομικές προοπτικές ως αποτέλεσμα της αναδυόμενης ενεργειακής κρίσης. Στις εποπτικές του προτεραιότητες για την περίοδο 2023-2025, ο ΕΕΜ προσδιόρισε τον πόλεμο στην Ουκρανία και τους αναδυόμενους κινδύνους ως έναν από τους βασικούς τομείς ανησυχίας²¹. Ο ΕΕΜ απέδειξε ότι ήταν σε θέση να προσαρμοστεί σε ένα νέο είδος κρίσης λίγο μετά την πανδημία COVID-19, ακόμη και αν είναι ακόμη πολύ νωρίς για να αξιολογηθεί ο πιο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος των ληφθέντων μέτρων.

4.2 Αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19

Από την άποψη της τραπεζικής εποπτείας, η έξαρση της πανδημίας COVID-19 αποτέλεσε σημαντική δοκιμασία των ικανοτήτων του ΕΕΜ για ταχεία προσαρμογή στις εποπτικές προκλήσεις. Όπως αναγνωρίζεται από τις ΕΑΑ και τα ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου, ο ΕΕΜ αντέδρασε στην πανδημία με ταχύτητα και ευελιξία. Τα εργαλεία στη διάθεση των εποπτικών αρχών ήταν επαρκή και αποτελεσματικά για να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της κρίσης, στο πλαίσιο της ευρύτερης αντίδρασης της δημόσιας πολιτικής στην πανδημία. Η συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ, των ΕΑΑ και των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών λειτούργησε επίσης ικανοποιητικά κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Ακόμη και αν είναι πιθανώς δύσκολο να εκτιμηθούν οι ακριβείς επιπτώσεις των μεμονωμένων μέτρων αρωγής για κεφάλαια και ρευστότητα —μέτρα δημοσιονομικής και νομισματικής στήριξης ελήφθησαν ταυτόχρονα σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο— τα ακόλουθα μέτρα που έλαβε ο ΕΕΜ για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας αποδείχθηκαν αποτελεσματικά:

- *Μέτρα επιχειρησιακής αρωγής:* τα μέτρα αυτά, τα οποία ο κλάδος έκρινε ιδιαίτερα χρήσιμα, όπως μεγαλύτερες προθεσμίες για τη συμμόρφωση με τις εποπτικές υποχρεώσεις (π.χ. για την εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης που απορρέουν από πρόσφατες επιτόπιες επιθεωρήσεις και διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων), λήφθηκαν εγκαίρως και παρείχαν στις τράπεζες την αναγκαία ικανότητα να αντιμετωπίσουν τις άμεσες επιπτώσεις της κρίσης.
- *Συνεχής παρακολούθηση των κινδύνων των τραπεζών:* η έξαρση της πανδημίας ανέδειξε την ανάγκη εντατικοποίησης και εμπάθυνσης της εποπτείας της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου. Η μεγάλη πλειονότητα των ΕΑΑ εξήρε τις γνώσεις που αντλήθηκαν από τις απαντήσεις των τραπεζών στην επιστολή προς τους διευθύνοντες συμβούλους.

²⁰ [Αντίδραση των εποπτικών αρχών στον πόλεμο της Ουκρανίας \(europa.eu\).](https://www.eurobanking.eu/antidrasa-ton-epoptikon-archon-ston-polemo-tis-oukranias)

²¹ [Τραπεζική εποπτεία της ΕΚΤ: Εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ για την περίοδο 2023-2025.](#)

- *Σύσταση για τη διανομή μερισμάτων:* η σύσταση της ΕΚΤ σχετικά με τα μερίσματα για σημαντικά ιδρύματα ήταν αποτελεσματική και διατήρησε στις τράπεζες κεφάλαια ύψους 28 δισ. EUR που λειτουργούσαν ως πρόσθετο κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας. Η πρακτική εφαρμογή της σύστασης για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, αν και ακολουθήθηκε από όλες τις ΕΑΑ, ήταν λιγότερο αποτελεσματική, καθώς σημαντικός αριθμός λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων εξακολουθούν να καταβάλλουν μερίσματα²² —ζήτημα που τέθηκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη από την άποψη των ισότιμων όρων ανταγωνισμού.
- *Χρήση κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας:* κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, η ΕΚΤ επέτρεψε στις τράπεζες να καταφύγουν στα κεφάλαια των κατευθύνσεων του πυλώνα 2 και να χρησιμοποιήσουν κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας και αποθέματα ρευστότητας για να αντιμετωπίσουν πιθανή επιδείνωση των ισολογισμών τους και των θέσεων ρευστότητάς τους. Δεδομένου του μεγέθους των μέτρων δημόσιας και νομισματικής στήριξης που ελήφθησαν, οι τράπεζες δεν αντιμετώπισαν σημαντικές ζημιές και, επιπλέον, δεν χρησιμοποίησαν τα αποθέματα ασφαλείας τους λόγω των περιορισμών του μέγιστου διανεμητέου ποσού²³ και των εικαζόμενων περιορισμών της αγοράς (π.χ. πιθανές επιπτώσεις στιγματισμού στην αγορά).

Η πανδημία COVID-19 ανέδειξε τομείς τραπεζικής εποπτείας που θα μπορούσαν να βελτιωθούν. Μεταξύ αυτών, η εμπειρία από μια «ρεαλιστική» ΔΕΕΑ έχει παράσχει πολύτιμες πληροφορίες για πιθανές απλουστεύσεις της συνήθους ΔΕΕΑ υπό ομαλές συνθήκες. Στον τομέα του πιστωτικού κινδύνου, η πανδημία COVID-19 αποκάλυψε σημαντικές ελλείψεις στη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών, οι οποίες δεν είχαν γίνει αντιληπτές από τις εποπτικές αρχές πριν από την πανδημία λόγω των χαμηλών ποσοστών ΜΕΔ²⁴ (π.χ. αποκλίσεις στις πολιτικές πιστωτικού κινδύνου για τις ρυθμίσεις δανείων, στον εντοπισμό πιθανής αθέτησης και στις πολιτικές προβλέψεων). Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση αυτών των κενών θα εξακολουθήσουν να αποτελούν τομέα αυξημένου εποπτικού ελέγχου στο μέλλον.

4.3 Κίνδυνοι ΤΠΕ / κυβερνοκίνδυνοι

Μεταξύ των κινδύνων που ανέκυψαν τα τελευταία 5-10 έτη μετά την αυξημένη ψηφιοποίηση των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και την εκθετική αύξηση των όγκων δεδομένων που χρησιμοποιούνται από τις τράπεζες, η βελτίωση της εποπτείας των κινδύνων ΤΠΕ και των κυβερνοκινδύνων έχουν αποτελέσει προτεραιότητα στο εποπτικό θεματολόγιο. Οι κυβερνοκίνδυνοι και οι κίνδυνοι εξωτερικής ανάθεσης αναφέρθηκαν ως τα δύο σημαντικότερα θέματα. Ο ΕΕΜ αναγνώρισε το γεγονός αυτό, προσδιορίζοντας την εποπτεία των κινδύνων

²² 925 λιγότερο σημαντικά ιδρύματα κατέβαλαν μερίσματα μεταξύ Μαρτίου 2020 και Σεπτεμβρίου 2021 συνολικού ύψους 2,9 δισ. EUR.

²³ Η οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις εισήγαγε την έννοια του μέγιστου διανεμητέου ποσού, η οποία απαιτεί από τις εποπτικές αρχές να περιορίζουν αυτόματα τις διανομές κερδών εάν το συνολικό κεφάλαιο μιας τράπεζας μειωθεί κάτω από το άθροισμα των απαιτήσεων αποθέματος ασφαλείας του πυλώνα 1, του πυλώνα 2 και της ΟΚΑ.

²⁴ Αξίζει να σημειωθεί ότι πριν από την έξαρση της πανδημίας, η ΕΚΤ ανέλαβε διάφορες εποπτικές πρωτοβουλίες για να διευκολύνει τη μείωση και τη συνετή διαχείριση του αποθέματος ΜΕΔ στον τραπεζικό τομέα της ΕΕ. Παρείχε εποπτική καθοδήγηση σχετικά με την κατάλληλη ταξινόμηση, διαχείριση και πρόβλεψη των ΜΕΔ. Παρείχε επίσης ειδικές εποπτικές προσδοκίες για κάθε τράπεζα σχετικά με την πρόβλεψη ΜΕΔ. Συνολικά, η στρατηγική της ΕΚΤ για τα ΜΕΔ συνέβαλε στη μείωση των ΜΕΔ σε ολόκληρο τον τραπεζικό τομέα της ΕΕ.

ΤΠΕ/κυβερνοκινδύνων ως τομέα υψηλής προτεραιότητας σε βραχυπρόθεσμο έως μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.

Η επανεξέταση έδειξε ότι ο ΕΕΜ διαθέτει επαρκείς επίσημες εποπτικές εξουσίες για την αντιμετώπιση των κινδύνων ΤΠΕ / κυβερνοκινδύνων —ακόμη περισσότερο με την επικείμενη πράξη για την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα. Το πλαίσιο εποπτείας των κινδύνων ΤΠΕ και των κυβερνοκινδύνων κρίνεται κατάλληλο υπό το πρίσμα των κυβερνοεπιθέσεων που έχουν παρατηρηθεί μέχρι στιγμής. Το 2022-2023 ζητήθηκε ένα σενάριο κυβερνοκινδύνου για την υποβολή σχεδίων ανάκαμψης, ενώ εξετάζεται το ενδεχόμενο άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κυβερνοκινδύνου για το 2024, προκειμένου να αξιολογηθεί το επίπεδο ετοιμότητας των τραπεζών για κυβερνοπεριστατικά.

Η εξωτερική ανάθεση υπηρεσιών ΤΠ από τις τράπεζες εγείρει ανησυχίες σχετικά με τους κινδύνους συγκέντρωσης (εξάρτηση από μικρό αριθμό παρόχων), την εξάρτηση από ενδοομιλικές οντότητες σε τρίτες χώρες (λόγω δυνητικών γεωπολιτικών κινδύνων) και τον κίνδυνο εμφάνισης αλυσίδων δραστηριοτήτων που ανατίθενται εξωτερικά. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ ζήτησε από τα σημαντικά ιδρύματα να υποβάλλουν σε ετήσια βάση μητρώο όλων των συμφωνιών εξωτερικής ανάθεσης. Στόχος είναι να παρασχεθούν στην ΕΚΤ οι πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την αξιολόγηση των κινδύνων που απορρέουν από τις συμφωνίες εξωτερικής ανάθεσης, με απώτερο στόχο την καλλιέργεια αρτιότερων συμφωνιών εξωτερικής ανάθεσης σε όλα τα σημαντικά ιδρύματα. Επιπλέον, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ είναι σε θέση να διενεργούν οριζόντιες αναλύσεις των κινδύνων εξωτερικής ανάθεσης. Αυτό επιτρέπει στις ΜΕΟ να συγκρίνουν τους κινδύνους εξωτερικής ανάθεσης των οικείων τραπεζών με εκείνους των ομολόγων τους και, γενικά, να αξιολογούν τις διασυνδέσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα με τρίτους παρόχους υπηρεσιών και τον δυνητικό κίνδυνο συγκέντρωσης σε επίπεδο ιδρύματος και τομέα. Η πρώτη υποβολή είχε προθεσμία τον Ιούλιο του 2022 και η ΕΚΤ έχει ήδη ολοκληρώσει την πρώτη οριζόντια ανάλυσή της. Αυτό θα τροφοδοτήσει τις μελλοντικές εποπτικές δραστηριότητες.

Όσον αφορά τη συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ, από την επανεξέταση διαπιστώθηκε ότι η συνεργασία λειτουργούσε ικανοποιητικά. Πολλές ΕΑΑ εξήραν τις εργασίες του δικτύου του ΕΕΜ σχετικά με τους κυβερνοκινδύνους, στο πλαίσιο του οποίου ανταλλάσσονται τακτικά πληροφορίες μεταξύ των ΕΑΑ και της ΕΚΤ. Ορισμένες ΕΑΑ ανέφεραν ότι ο ρόλος της ΕΚΤ στην εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων στο εν λόγω θέμα θα μπορούσε να ενισχυθεί, για παράδειγμα με την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα. Η ΕΚΤ θα μπορούσε επίσης να παρέχει μεγαλύτερη σαφήνεια κατά την έναρξη μιας νέας πρωτοβουλίας για τα σημαντικά ιδρύματα, εάν οι ΕΑΑ αναμένουν την επέκτασή της και στην εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων.

Ένα κεντρικό θέμα που προέκυψε από την επανεξέταση ήταν η έλλειψη πόρων ΤΠΕ, πόρων για τους κυβερνοκινδύνους και εμπειρογνώσις στην εποπτική κοινότητα τόσο σε επίπεδο ΕΑΑ όσο και σε επίπεδο ΕΚΤ. Δεδομένου του ανταγωνισμού από άλλους παράγοντες της αγοράς για την προσέλκυση ταλέντων στον τομέα αυτό, η πρόσληψη ειδικών μπορεί να αποδειχθεί δύσκολη. Η κατάρτιση του προσωπικού τόσο στην ΕΚΤ όσο και στις ΕΑΑ είναι σημαντική, αλλά το ζήτημα θα αντιμετωπιστεί μόνο εν μέρει.

4.4 Κλιματική αλλαγή

Η σημασία των κινδύνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και, ως εκ τούτου, για την προληπτική εποπτεία, έχει ωθήσει τον ΕΕΜ να αυξήσει σημαντικά τη συμμετοχή του στον τομέα αυτό αναλαμβάνοντας διάφορες εποπτικές πρωτοβουλίες. Οι πρωτοβουλίες αυτές, οι οποίες υλοποιήθηκαν πολύ πριν από τη λήψη παρόμοιων μέτρων από τις εποπτικές αρχές στις περισσότερες άλλες δικαιοδοσίες εκτός της ΕΕ, αποτελούν παραδείγματα της προσαρμοστικότητας και της ικανότητας του ΕΕΜ να αντιμετωπίζει προδραστικά αναδυόμενες εποπτικές προκλήσεις. Αυτό συμβάλλει στο να θεωρείται ευρέως ο ΕΕΜ πρωτοπόρος στον εν λόγω αναδυόμενο τομέα κινδύνου.

Η πρωτοπορία των εποπτικών προσπαθειών στον τομέα του κινδύνου της κλιματικής αλλαγής συνίσταται στην εξεύρεση κατάλληλων λύσεων σε διάφορα παγκόσμια ζητήματα που δεν συναντώνται συνήθως κατά την αντιμετώπιση των παραδοσιακών κινδύνων. Τα ζητήματα αυτά περιλαμβάνουν τον μελλοντοστρεφή χαρακτήρα των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα και την έλλειψη άμεσα διαθέσιμων, λεπτομερών και συγκρίσιμων δεδομένων.

Για να συμβάλει στον μετριασμό της κατάστασης αυτής, το 2020 ο ΕΕΜ παρείχε, με τη μορφή οδηγού, εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι τράπεζες θα πρέπει να διαχειρίζονται προληπτικά και να δημοσιοποιούν με διαφάνεια τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα. Η ΕΚΤ αξιολόγησε τη συμμόρφωση με αυτές τις προσδοκίες, αλλά υπήρξε και μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης στην οποία έπρεπε να προβούν οι τράπεζες. Για να συμπληρώσει αυτές τις τρέχουσες διαδικασίες, η ΕΚΤ δημοσιεύει τακτικά ενημερώσεις σχετικά με την πρόοδο που έχουν σημειώσει οι τράπεζες όσον αφορά τη δημοσιοποίηση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, παρέχοντας στους συμμετέχοντες της αγοράς παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών. Επιπλέον, το 2022 η ΕΚΤ διενήργησε άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κλιματικού κινδύνου για να αξιολογήσει τον βαθμό προετοιμασίας των τραπεζών κατά την αντιμετώπιση χρηματοπιστωτικών και οικονομικών κλυδωνισμών που απορρέουν από κλιματικούς κινδύνους. Αυτό ενθάρρυνε επίσης τις τράπεζες να συλλέγουν με ενεργό τρόπο δεδομένα και να αναπτύξουν προσεγγιστικές τιμές για τα ανοίγματά τους. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι τράπεζες δεν διαθέτουν επί του παρόντος ισχυρά πλαίσια προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τους κλιματικούς κινδύνους ούτε σχετικά δεδομένα. Η ΕΚΤ διενήργησε επίσης το 2022 τις πρώτες επιτόπιες επιθεωρήσεις που αφορούσαν τους κλιματικούς κινδύνους.

Η επανεξέταση του ΕΕΜ επισήμανε την καλή συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ όσον αφορά τους κινδύνους που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Ως παράδειγμα της αμφίδρομης ανταλλαγής πληροφοριών και συνεργασίας για τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, η ΕΚΤ αξιοποίησε τις σχετικές εποπτικές πρακτικές που εφαρμόζονται ήδη σε ορισμένες ΕΑΑ και τις επέκτεινε στο σύνολο του ΕΕΜ. Αυτό ενθάρρυνε τον περαιτέρω διάλογο και είχε ως αποτέλεσμα τη λήψη συναίνεσης σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές. Η ποιότητα και η έκταση της συνεργασίας σε αυτά τα θέματα αναγνωρίστηκαν σε μεγάλο βαθμό από τις ΕΑΑ κατά τη διάρκεια της επανεξέτασης. Συνολικά, οι ΕΑΑ είναι πολύ ικανοποιημένες με την ακολουθούμενη εποπτική προσέγγιση, συναινώντας στην ανάγκη υιοθέτησης μιας σταδιακής προσέγγισης για τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, προκειμένου να αυξηθεί σταθερά η ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους αυτούς στον κλάδο και να επέλθουν οι απαιτούμενες αλλαγές.

Η ΕΚΤ έχει στηρίξει τις ΕΑΑ παρέχοντας προγράμματα κατάρτισης. Δημιουργήθηκαν επίσης οριζόντιες ομάδες και ένα κοινό ειδικό δίκτυο για τους κλιματικούς κινδύνους. Οι ΕΑΑ χρησιμοποίησαν τα ανωτέρω για να παράσχουν στοιχεία για τα προϊόντα της ΕΚΤ που

σχετίζονται με το κλίμα, όπως ο οδηγός της ΕΚΤ σχετικά με τις εποπτικές προσδοκίες και τη διοργάνωση της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κλιματικού κινδύνου για το 2022. Η ΕΚΤ έδωσε επίσης την ευκαιρία στις ΕΑΑ να επιτρέψουν στις λιγότερο σημαντικές οντότητες να συμμετάσχουν σε ορισμένες από τις ασκήσεις τους, για παράδειγμα στη θεματική επισκόπηση του 2022 σχετικά με τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον.

Ταυτόχρονα, ορισμένες ΕΑΑ ανέπτυξαν και δημοσίευσαν οικείες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους κινδύνους ΠΚΔ για τα εποπτευόμενα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, οι οποίες συμπληρώνουν τις κατευθυντήριες γραμμές της ίδιας της ΕΚΤ για τα σημαντικά ιδρύματα. Παρότι στην επανεξέταση δεν επισημάνθηκε ότι αυτό οδηγούσε σε σημαντικά διαφορετικές προσδοκίες για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, διαπιστώθηκε ότι παρά τις διάφορες δράσεις που ανέλαβε η ΕΚΤ —στον οδηγό για τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, σε διάφορες συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης σχετικά με την εποπτεία των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα και κατά τον απολογισμό και τη συγκριτική αξιολόγηση των προσεγγίσεων των ΕΑΑ για την εποπτεία των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα—, υπάρχει η αντίληψη ότι ο συντονισμός μεταξύ των ΕΑΑ στην προσέγγισή τους για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα στο συγκεκριμένο θέμα θα μπορούσε να βελτιωθεί περαιτέρω· η έλλειψη συντονισμού σε επίπεδο λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικές εποπτικές προσδοκίες και πρακτικές για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα. Η ΕΚΤ θα μπορούσε να προβεί σε συγκριτική αξιολόγηση αυτών των εποπτικών πρακτικών ώστε να διασφαλίσει την περαιτέρω εναρμόνιση των εποπτικών προσεγγίσεων για αυτόν τον αναδυόμενο τομέα κινδύνου. Το αποτέλεσμα αυτής της ανάλυσης συγκριτικής αξιολόγησης θα μπορούσε στη συνέχεια να ενσωματωθεί στην εποπτική μεθοδολογία για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, προκειμένου να διασφαλιστεί μια συνεκτική προσέγγιση των εποπτικών πρακτικών.

Οι ΜΕΟ διενήργησαν τη θεματική επανεξέταση των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον το 2022 και επαίνεσαν τη στήριξη που έλαβαν από οριζόντιες λειτουργίες στην ΕΚΤ, ιδίως υπό το πρίσμα της επανεξέτασης που διενεργήθηκε ταυτόχρονα με τη ΔΕΕΑ. Ένα σημαντικό επόμενο βήμα θα είναι η ενσωμάτωση του κλιματικού κινδύνου στην τακτική ΔΕΕΑ, ώστε να διασφαλιστεί ότι η εποπτεία των κλιματικών κινδύνων αποτελεί μέρος της τακτικής εποπτικής διαδικασίας. Για τον σκοπό αυτό, ο ΕΕΜ εργάζεται για την επικαιροποίηση της εποπτικής μεθοδολογίας του.

4.5 Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ)

Πέρα από τον άμεσο αρνητικό αντίκτυπο που έχουν για την κοινωνία η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΧ/ΧΤ), η συμπεριφορά αυτή δύναται επίσης να διαβρώσει την εμπιστοσύνη σε μεμονωμένες τράπεζες και στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο σύνολό του, βλάπτοντας τη φήμη του και επηρεάζοντας ενδεχομένως τη σταθερότητα και την εύρυθμη λειτουργία του. Οι παραβιάσεις των απαιτήσεων ΚΕΧ/ΧΤ έχουν συχνά συνδεθεί με ελλείψεις στους εσωτερικούς ελέγχους διαχείρισης κινδύνων εντός των τραπεζών. Το σύνολο των εκθέσεων²⁵ που δημοσίευσε η

²⁵ [Report assessing recent alleged money-laundering cases involving eu credit institutions.pdf](#).

Επιτροπή το 2019 σχετικά με την ΚΕΧ/ΧΤ καταδεικνύει σαφώς αρκετές περιπτώσεις που η εποπτεία απέτυχε να αποτρέψει τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ.

Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό οι αρχές προληπτικής εποπτείας να λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ σε επίπεδο προληπτικής εποπτείας και να συνεργάζονται αποτελεσματικά μεταξύ τους και με τις αρχές ΚΕΧ/ΧΤ. Κατά την άσκηση των καθηκόντων προληπτικής εποπτείας, η ΕΚΤ πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ από την άποψη της προληπτικής αξιοπιστίας της εποπτευόμενης οντότητας, καθώς η εντολή της ΕΚΤ περιορίζεται από το γεγονός ότι η ΕΚΤ δεν είναι η εποπτική αρχή ΚΕΧ/ΧΤ.

Από την τελευταία επανεξέταση του ΕΕΜ, διάφορες τροποποιήσεις της νομοθεσίας της ΕΕ έχουν συμβάλει στην περαιτέρω αποσαφήνιση της αλληλεπίδρασης μεταξύ της προληπτικής εποπτείας και της εποπτείας ΚΕΧ/ΧΤ και έχουν αναθέσει στις αρχές προληπτικής εποπτείας να ενεργούν κατόπιν εμφάνισης πληροφοριών που σχετίζονται με την ΚΕΧ/ΧΤ σε τομείς όπως η ΔΕΕΑ, η χορήγηση αδειών και οι αξιολογήσεις καταλληλότητας²⁶.

Από το 2019, και ως αποτέλεσμα των νομοθετικών αλλαγών, η ΕΚΤ εξετάζει συστηματικά τις επιπτώσεις σε επίπεδο προληπτικής εποπτείας των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ στο πλαίσιο της ΔΕΕΑ²⁷. Η ΕΚΤ έχει συνάψει πολυμερή συμφωνία με ορισμένες εποπτικές αρχές ΚΕΧ/ΧΤ των πιστωτικών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων των κρατών μελών του ΕΟΧ, γεγονός που συνέβαλε στην αύξηση της ανταλλαγής πληροφοριών. Από το 2019 ο αριθμός των εποπτικών αρχών ΚΕΧ/ΧΤ που έχουν υπογράψει την πολυμερή συμφωνία με την ΕΚΤ έχει υπερβεί τις 50.

Επιπλέον, η ΕΚΤ έχει βελτιώσει τη διαδικασία της για τη λήψη αποφάσεων ανταλλαγής πληροφοριών ΞΧ/ΧΤ με τις εποπτικές αρχές ΚΕΧ/ΧΤ από την τελευταία έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες²⁸, η οποία επισήμανε ορισμένες καθυστερήσεις στην κοινοποίηση των σχετικών πληροφοριών ΞΧ/ΧΤ από την ΕΚΤ στις εποπτικές αρχές ΚΕΧ/ΧΤ. Το 2019 η ΕΚΤ δημιούργησε μια οριζόντια μονάδα που επικεντρώνεται σε θέματα ΚΕΧ/ΧΤ από την άποψη της προληπτικής εποπτείας και η οποία λειτουργεί ως κεντρικό σημείο επαφής για τις διάφορες αρχές²⁹. Η μονάδα παρέχει τεχνική υποστήριξη και κοινή μεθοδολογία σε θέματα ΚΕΧ/ΧΤ για να συνδράμει τις ΜΕΟ, διασφαλίζοντας καλύτερο συντονισμό και συνεπή εποπτική προσέγγιση³⁰. Για παράδειγμα, η οριζόντια μονάδα παρέχει κατάλογο των προειδοποιητικών σημάτων προληπτικής εποπτείας που ενσωματώνουν οι ΜΕΟ στις ΔΕΕΑ, γεγονός που οδηγεί στον προδραστικό προβληματισμό σχετικά με τις επιπτώσεις των δυνητικών κινδύνων ΞΧ/ΧΤ στην προληπτική εποπτεία. Παρέχει επίσης στήριξη στην

²⁶ Βλ. ιδίως τα άρθρα 91 και 97 της ΟΚΑ, όπως τροποποιήθηκε με την ΟΚΑ 5.

²⁷ Η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών ΔΕΕΑ από την ΕΚΤ το 2019 αντικατοπτρίζει την ενεργή προσέγγιση της έναντι των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ.

²⁸ Η ΕΚΤ έχει εφαρμόσει απλουστευμένη διαδικασία για την ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο της συμφωνίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μετά τον έλεγχο του ΕΕΣ (βλ. [Οι προπάθειες της ΕΕ για την καταπολέμηση του ξεπλύματος στον τραπεζικό τομέα είναι κατακερματισμένες και η υλοποίηση της οικείας πολιτικής ανεπαρκής](#)).

²⁹ Αρχές ΚΕΧ/ΧΤ και μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

³⁰ Οι νέες κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για τη ΔΕΕΑ διασφαλίζουν επίσης μια συνεκτική και εναρμονισμένη εποπτική προσέγγιση όσον αφορά τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ [[Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης \(ΔΕΕΑ\) και τις εποπτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων](#)].

εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο της εποπτικής λειτουργίας της ΕΚΤ.

Η ΕΚΤ συμμετέχει επίσης ως παρατηρητής στα σώματα εποπτείας ΚΕΧ/ΧΤ. Όπως περιγράφεται σε έκθεση της ΕΑΤ²⁶, η συμμετοχή αυτή παρέχει έναν περαιτέρω διάυλο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της ΕΚΤ και των εποπτικών αρχών ΚΕΧ/ΧΤ σχετικά με τα σημαντικά ιδρύματα για τα οποία έχουν συσταθεί τέτοια σώματα εποπτείας. Επιπλέον, η ΕΚΤ, ως αρχή προληπτικής εποπτείας, συνεισφέρει στη βάση δεδομένων ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΑΤ (EuReCA).

Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος στον τομέα αυτό για την εναρμόνιση των εποπτικών προσεγγίσεων όσον αφορά τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ. Δεδομένου ότι κάθε αρχή ΚΕΧ/ΧΤ διαθέτει τη δική της μεθοδολογία για την αξιολόγηση των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ, η ΕΚΤ πρέπει να διαχειρίζεται διαφορετικές μεθοδολογίες. Αυτό μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο ασυνεπειών όσον αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ και τον τρόπο με τον οποίο αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις τους σε επίπεδο προληπτικής εποπτείας σε όλες τις εποπτευόμενες οντότητες.

Για την αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων, η Επιτροπή πρότεινε³¹ τη σύσταση μιας αρχής ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ (AMLA), η οποία θα έχει κεντρικό ρόλο στην ενίσχυση της συνεργασίας και στη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων εποπτικών αρχών, κατά περίπτωση, οδηγώντας, ως εκ τούτου, σε περαιτέρω βελτιώσεις όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ στην προληπτική εποπτεία.

5. Ο αντίκτυπος του ΕΕΜ στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς

Η ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης παραμένει μια από τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ. Έχει ήδη σημειωθεί σημαντική πρόοδος προς μια πιο ενοποιημένη τραπεζική αγορά μέσω της θέσπισης του ΕΕΜ και του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης. Οι μηχανισμοί αυτοί δημιουργήθηκαν για να ξεπεραστούν τα ζητήματα που αναδείχθηκαν από προηγούμενες χρηματοπιστωτικές κρίσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτά οδήγησαν στη διάσπαση σε εθνικό επίπεδο ενοποιημένων διασυννοριακών τραπεζικών ομίλων, ώστε η διαχείριση των τραπεζικών κρίσεων να γίνει με εθνικούς πόρους. Ο ΕΕΜ καθιέρωσε ισχυρή τραπεζική εποπτεία σε όλη την τραπεζική ένωση, η οποία συμβάλλει στην αντιμετώπιση του κατακερματισμού της τραπεζικής αγοράς και στην επιδίωξη γνήσιων ευρωπαϊκών συμφερόντων. Ωστόσο, οι επίμονες προκλήσεις πολιτικής και πολιτικές προκλήσεις για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης έχουν μέχρι στιγμής αποδειχθεί εμπόδιο για τη δημιουργία μιας πλήρως αποτελεσματικής εσωτερικής αγοράς για τον τραπεζικό τομέα.

Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχουν όρια στον αντίκτυπο που μπορεί να έχει από μόνη της η αποτελεσματικότητα του ΕΕΜ στην εσωτερική αγορά. Οι δραστηριότητες κεντρικής τραπεζικής εποπτείας που ασκεί ο ΕΕΜ από την ίδρυσή του, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων για την αντιμετώπιση των κρίσεων των τελευταίων ετών, δύναται να

³¹ [Πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τη σύσταση της Αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.](#)

θεωρηθεί ότι συμβάλλουν σημαντικά στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, διασφαλίζοντας ότι ο τραπεζικός τομέας της ΕΕ είναι πιο ανθεκτικός και βελτιώνοντας τη συνεργασία για την τραπεζική εποπτεία σε ολόκληρη την ΕΕ³². Πράγματι, από τις ανταλλαγές με τις ΕΑΑ προέκυψε σαφής πρόοδος όσον αφορά την ενσωμάτωσή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για εποπτικά θέματα, καλύτερη επικοινωνία και συμμετοχή στον καθορισμό εποπτικών προτεραιοτήτων και στρατηγικής, καθώς και βελτιωμένη συγκέντρωση εποπτικών πόρων για διασυνοριακές επιθεωρήσεις. Επιπλέον, ο ΕΕΜ συνέβαλε στην αποτελεσματική μείωση των κινδύνων στον τραπεζικό τομέα της ΕΕ, επιτυγχάνοντας σημαντική πρόοδο όσον αφορά τη βελτίωση της εκ μέρους των τραπεζών διαχείρισης του κινδύνου των ΜΕΔ³³. Ωστόσο, παρότι ο ΕΕΜ συνέχισε να λειτουργεί καλύτερα τα τελευταία χρόνια και έχει ωριμάσει και εξελιχθεί ως θεσμικό όργανο, η συμβολή του στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς εξακολουθεί να περιορίζεται από τις πολιτικές προκλήσεις για την τραπεζική ένωση. Στην πράξη, οι εν λόγω προκλήσεις συνίστανται σε κάποιου βαθμού κατακερματισμό της αγοράς κατά μήκος των εθνικών συνόρων, καθώς και σε περιορισμένη ενοποίηση μεταξύ τραπεζών που εδρεύουν σε διαφορετικά κράτη μέλη.

Μετά την ίδρυση του ΕΕΜ εκφράστηκε ανησυχία για τον κίνδυνο να δημιουργηθούν διαφορετικά πρότυπα ενοποίησης μεταξύ τραπεζών στα συμμετέχοντα κράτη μέλη και τραπεζών στα μη συμμετέχοντα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς. Στην πράξη, η ανησυχία αυτή δεν έχει επιβεβαιωθεί, αφενός επειδή η ενοποίηση του τραπεζικού συστήματος στα συμμετέχοντα κράτη μέλη εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής και, αφετέρου, επειδή η συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των αρμόδιων αρχών των μη συμμετεχόντων κρατών μελών υπήρξε ομαλή, ιδίως μέσω σωμάτων εποπτείας και ανταλλαγής πληροφοριών που στηρίζονται σε στέρεα πλαίσια (μνημόνια συνεννόησης).

6. Συμπεράσματα

Η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της επανεξέτασης και παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση υποστηρίζει την ιδέα ότι ο ΕΕΜ έχει εξελιχθεί σε ώριμο οργανισμό που λειτουργεί ικανοποιητικά. Περισσότερα από 8 χρόνια μετά την ίδρυσή του, ο ΕΕΜ έχει αποδειχθεί ότι αποτελεί σεβαστή εποπτική αρχή, ικανή να εκπληρώσει την εντολή της, όπως ορίζεται στον κανονισμό ΕΕΜ.

Μετά την τελευταία επανεξέταση του ΕΕΜ, ο μηχανισμός συνέχισε να βελτιώνει τις εποπτικές πρακτικές του και να εδραιώνει περαιτέρω την εξουσία του. Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτύξει πιο εναρμονισμένες, διαφανείς και συγκρίσιμες εποπτικές πρακτικές, για παράδειγμα για τον καθορισμό των απαιτήσεων και των κατευθυντήριων γραμμών του πυλώνα 2 για τις τράπεζες, καθώς και για τις διενεργούμενες αξιολογήσεις καταλληλότητας. Οι βελτιώσεις αυτές είχαν θετικό αντίκτυπο στη στενή συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ, η οποία αποτελεί σημαντική και μοναδική διάσταση του ΕΕΜ. Η ανατροφοδότηση που λήφθηκε κατά τη διάρκεια της επανεξέτασης ήταν πολύ θετική αναφορικά με τη συνεργασία αυτή και υπογράμμισε την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ,

³² Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚΤ ενέκρινε πρόσφατα μνημόνιο συνεννόησης με τις έξι ΕΑΑ της ΕΕ εκτός ΕΕΜ, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 6 του κανονισμού ΕΕΜ.

³³ Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΚΤ, ο όγκος των ΜΕΔ στον τραπεζικό τομέα της ΕΕ μειώθηκε κατά 64 % από το 2015. Ο σύνδεσμος διατίθεται εδώ:

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/speeches/date/2023/html/ssm.sp230208~4ee762ce05.en.html>.

συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συμμετέχουν στον ΕΕΜ μέσω στενής συνεργασίας. Αυτό με τη σειρά του επιτρέπει στον ΕΕΜ να αναπτύξει περαιτέρω τη βασισμένη στον κίνδυνο προσέγγισή του όσον αφορά την εποπτεία, όπως καταδεικνύεται από την πιλοτική άσκηση ΔΕΕΑ. Αυτό οδηγεί σε αποτελεσματικότερη κατανομή των πόρων.

Ο ΕΕΜ έχει επίσης αποδειχθεί ικανός να προσαρμόζεται γρήγορα στις αναδυόμενες εποπτικές προκλήσεις, καθώς και σε απρόβλεπτα δυσμενή συμβάντα. Από την επανεξέταση διαπιστώθηκε ότι ο ΕΕΜ έλαβε γενικά επαίνους, μεταξύ άλλων από τα ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου, για την ταχεία και ευέλικτη προσέγγισή του όσον αφορά την αντιμετώπιση των προκλήσεων που προέκυψαν από την κρίση λόγω COVID-19. Ταυτόχρονα, ο ΕΕΜ αποδεικνύεται προδραστικός και ικανός να υιοθετήσει μια μελλοντοστρεφή προσέγγιση όσον αφορά την τραπεζική εποπτεία, όπως καταδεικνύεται από τις προσπάθειές του στον τομέα των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα.

Η επανεξέταση ανέδειξε επίσης ορισμένους τομείς όπου θα απαιτηθεί συνεχής εστίαση. Πρώτον, ο ΕΕΜ αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη διενέργεια εποπτείας σε τομείς υψηλής εξειδίκευσης. Αυτό περιορίζει τη δυνατότητα ιεράρχησης των εργασιών σε τομείς όπως οι κίνδυνοι ΤΠΕ / κυβερνοκίνδυνοι και οι αξιολογήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων. Δεύτερον, τα πορίσματα της επανεξέτασης υπογράμμισαν τη σημασία της εξωτερικής επικοινωνίας και συνεργασίας. Παρότι η διαφάνεια έναντι των εποπτευόμενων οντοτήτων όσον αφορά τις εποπτικές πρωτοβουλίες έχει βελτιωθεί, η επικοινωνία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη εξακολουθεί να είναι σημαντική ώστε να διασφαλιστεί η εκ μέρους τους κατανόηση των προσδοκιών και των αποτελεσμάτων που επιδιώκουν οι εποπτικές αρχές. Τα τελευταία χρόνια ο ΕΕΜ κατέβαλε επίσης πολλές προσπάθειες όσον αφορά τη συνεργασία του με άλλες εποπτικές αρχές, όπως ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, οι αρχές καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, οι μη τραπεζικές εποπτικές αρχές και οι εποπτικές αρχές τρίτων χωρών. Για τον σκοπό αυτό, ο ΕΕΜ έχει θεσπίσει μνημόνια συνεννόησης με πολλές εξ αυτών. Κατά τα επόμενα έτη είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση τους, ιδίως σε σχέση με τη συνεργασία με μη τραπεζικές εποπτικές αρχές, για την επίτευξη καλύτερων εποπτικών αποτελεσμάτων. Τρίτον, ένας τελευταίος τομέας που θα απαιτήσει περαιτέρω προσοχή, αλλά ο οποίος δεν εμπίπτει στον έλεγχο του ίδιου του ΕΕΜ, αφορά την εναρμόνιση ορισμένων τομέων νομοθετικού έργου. Η επανεξέταση ανέδειξε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο ΕΕΜ στους τομείς της αξιολόγησης της καταλληλότητας, των εξουσιών επιβολής κυρώσεων και της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπου ο ΕΕΜ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το εθνικό δίκαιο. Η εποπτεία θα ωφεληθεί από ένα πιο εναρμονισμένο νομικό πλαίσιο, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες σχετικά με μη ισότιμους όρους ανταγωνισμού εντός του ΕΕΜ.

Συνολικά, η επανεξέταση δεν εντόπισε τομείς που θα απαιτούσαν σημαντικές αλλαγές στον κανονισμό ΕΕΜ στο παρόν στάδιο. Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα, με βάση τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν κατά την επανεξέταση, ότι ο εποπτικός πυλώνας της τραπεζικής ένωσης είναι πλέον καλά εδραιωμένος και λειτουργεί αποτελεσματικά. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εμπνέει εμπιστοσύνη όσον αφορά τις ευκαιρίες που θα μπορούσε να προσφέρει μια ολοκληρωμένη τραπεζική ένωση, ιδίως για την εσωτερική αγορά.